

DERYBŲ PERSPEKTYVOS

ŠIAURĖS VIETNAMO BOMBARDAVIMAS SUKĖLĖ DIDELĘ DERYBŲ REIKALAVIMŲ BANGĄ, NORS DABARTINĖJE SITUACIJOJE SUNKU ĮSIVAIZDUOTI, KĄ TOKIOM DERYBOM BŪTŲ GALIMA PASIEKTI. — BRITŲ KAIRIŲ JŲ PAZIŲRA IR KONKRETŲ PASIŪLYMAI VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJAI.

Vytautas Meškauskas

Šiek tiek energingesnė akcija prieš šiaurės Vietnamą sukėlė ne pasiryžimo bangą, kaip kad reiktų tikėtis, bet greičiau baimės, kuri gana ryškiai pasireiškė reikalavimais laikraščiuose, kongrese ir gatvėse pradėti koldas nors derybas. Laikraščiuose pasirodė pasikalbėjimų su žuvusių ar sužeistų amerikiečių karių tėvais ar giminėmis, kuriuose tie skausmo valandoje buvo įkyriai klausinėjami apie karo prasmę, kai kurie demokratų senatoriai pasisakė už pasitraukimą, o gatvėse pasirodė būreliai jaunųjų, kurie mieliai savo bendraminčių Maskvoje pavyzdžiu sudaužytą JAV pasiuntinybę, jei jų čia -- pačioje Amerikoje -- būtų. Vienu žodžiu, visa Johnsono "Great Society" atrodė susidariusi daugiau iš pelių negu iš galvojančių žmonių. Nuotalkos yra tokios, kad prezidentas Johnsonas, išpuodindamas laimėjęs rinkimus, turėjo skambinti respublikonų mažumos senatę vadui senatoriui E. Dirksenui ir prašyti jo partijos paramos savo laikynei pietryčių Azijoje!

Bet tiek daug girdint apie derybas, pažūrėkime, kokiais perspektyvas gali turėti derybos šioje situacijoje? Tie, kurie taip nori derybų, žvalgosi visų pirma į sovietus ir britus. Nepaisant JAV ambasados Maskvoje apdaužymo, kai kam vis dar vaidenasi, kad Kosyginas nuskubėjo į pietryčių Aziją ne kam kitam, kaip tik amerikiečių pozicijų sustiprinimui. Didelių vilčių dedama ir Thompsono, Nr. 2 britų užsienio reikalų ministerijoje, keliolai Maskvą, kur jis turi pasirašyti kultūrinio bendradarbiavimo sutartį. Ta proga jis, rasit, galės išsiaiškinti visą padėtį su sovietų vadais.

Kad pažinusi britų vyriausybės poziciją, noriu čia paminėti vasario 12 d. londonišką New Statesman savaitraštį, kuriame tais reikalais štai kas rašoma:

"Lengva pasmerkti Amerikos užpuolimą šiaurės Vietnamo

bazių, žymiai sunkiau surasti konstruktyvią alternatyvą. Nepaisant komunistų teigimo, iš tikrųjų amerikiečiai visai nenori pasilikti Vietname. Kova, kurios jie negali laimėti, jiems kaštuoja pusantro milijono dolerių kasdien, ja yra užimti 25% visų karininkų ir tiek pat vyresnių kadro karių. Ji pareikalauja daug laiko ir nervų įtempimo iš visos administracijos... Visiško pasitraukimo reikalavimas darosi kasdien garsesnis Kongrese ir pačioje administracijoje. Amerikiečiai tikrai pasitrauktų jau rytoj, jei galėtų save įtikinti, kad tuo viskas ir pasibaigs.

Bet iš tikro tai tik pradžia. Praeitą penktadienį Pekino vyriausybė nepaliko jokios abejonės, kad sekantis jos tikslas yra Thailandas (Siamas). Tas diktatūros valdomas kraštas yra pribrendęs užkariavimui, jis turi trijų milijonų kiniečių mažumą. Pekinas jau sudarė jam egziliuotą vyriausybę, kuri gali kiekvienu momentu pradėti karinius veiksmus. Griuvus Pietiniam Vietnamui, Laosas, kuris jau yra iš dalies komunistinės kariuomenės okupuotas, greičiau būtų prarytas. Tada Thailando tukstantys mylių siena būtų labai sunkiai apginama. Ir kas po Thailando? Komunistai galėtų patraukti prieš Malaysia, kurią iš Pietų jau pūla Indonezija. Dar blogiau -- jiems turėtų pasiduoti Burma, o už Burmos prasideda Indijos lygumos. Kelias į New Delhi eina per Saigoną.

O gal tai tik blogas sapnas? Gal būtų. Bet jame vis dėlto yra karinės ir politinės logikos... kiniečių vadai atmetė sovietų filosofiją apie taikingą koegzistenciją. Jie visai neslepia savo pastangų sudaryti komunistines valstybes Azijos-Afrikos pasaulyje. Jie neturi jokių skrupulų išnaudoti savo tikslams rasinę nepakantą. Jie dabar jau turi atominių ginklų ir ateityje turės jų daugiau. Jie neatmeta karo kaip

politikos instrumento. Ką jie atmeta, tai Jungtines Tautas ir kolektyvinio saugumo principus.

Vietoje to ieško ir organizuoja konkurencines institucijas, kurių pirminis tikslas būtų sukelti rasištinę kovą liepsnas. Tuo tarpu JTO, sabotuojamos Sov. S-gos ir Prancūzijos, praktiškai nustojo veikti. Ką tokiu atveju JAV turėtų daryti? Jų prieangyje guli didelė dalis atsakomybės už praėjusias klaidas.

... Kas dabar iš tikrųjų reikalauja, tai visiškai nauja konferencija, kurioje JAV ir Kinija būtų pilnai atstovaujamos. -- Toliau, Rytų viršūnių konferencija, kurioje abi didžiosios galybės susitiktų atsakomybės už praėjusias klaidas.

Ar tai įmanoma? Yra kai kurių ženklų, teikiančių daug vilties.

Amerika nenori karo išsiplėtimo. Nuotalkos Maskvoje yra mišrios. Atrodo, kad Kosyginas ir jo kolegos norėtų susitikti su prez. Johnsonu; ir nors Kosyginas pasakė piktas kalbas Hanoi, bet susilaikė nuo paraginimų karui išplėsti. Atrodo, kad šioje įvykių fazėje daug galėtų padėti Johnsono - Kosyginio susitikimas, kurio metu jie apsvaistytų Pekino pakvietimo klausimą. Tai yra tokia eiga, kurią sveikintų ponas Wilsonas... O tuo tarpu mes turime patarti laikytis nuosaikumo ir parodyti, kad Amerika turi britų simpatijas šiam nepavydėtinam uždaviniui.

Kaip matome, britai siūlytų naują Jaltos konferenciją, tik šiuo atveju amerikiečių pozicijos būtų daug silpnesnės, negu kad anuo metu Krieme.

SOVIETŲ JAUNIMAS SPIEČIASI MIESTUOSE

Vyt. Alseika

Pavarčius sovietinės spaudos puslapius, vis dažniau susiduriama su sovietų kamuojančiu ir vis daugiau rūpesčio keliančiu klausimu -- kolchozinio ir sovchozinio jaunimo traukimu miestuose. Šiuo metu Sovietijos miestuose ar miesteliuose jau gyvena daugiau kaip pusė viso krašto gyventojų. Žinoma, turi veikti krašto pramoninio sparta, tačiau esama ir kitų priežasčių. Dėl to sovietiniai pareigūnai, politikos ar ūkio specialistai, laukia galvos. Juk aišku, kad jaunimo bėgimas į miestus turi neigiamai veikti ir į šiaip nusiūkusį sovietų ūkį. "Frankfurter Allgemeine" dienraščio Maskvoj atstovas neseniai paskelbė žinias, kad pvz. Smolensko srityje iš kaimo mokyklos buvusių mokinių tik vienas trečdalis pasiliko Smolensko rajone, gi du trečdaliai patraukė į miestus. Potčinkovskio srityje keturi penktadaliai visų mokyklų baigusiujų persikėlė į miestus. Januoliai pakuojaši savo lagaminus ir nebeori pasilikti kolchozinio gyvenimo sąlygose.

Minėtoje Potčinkovskio srityje įvyko apklausinėjimas. Iš 430 apklaustųjų moksleivių tik 27 pasisakė pasiryžę pasilikti vietos kolchoze. 56 apklaustieji norėtų toliau mokytis žemės ūki mokyklose, technikuose ar aukštesiose mokyklose. Viena grupė visai nesidomi žemės ūkiu, tačiau pasiekę gydytojo, pedagogo ar inžinieriaus profesijos, ji pagelbėtų kada nors grįžti į savo gimtąsias kolchozines sritis. Šiaip ar taip, didžioji dauguma pasiryžusi po mokyklinių vargų skubėti į miestus.

Viename atsakymų buvo pažymėta: "na, žinoma, kai vienas sumano keliauti į miestą, jį paseka antras, į jį nusiūdi trečias ir

taip toliau. Juk kultūra kaime žymiai menkesnė kaip mieste". Kitas atsako: "Nebenoriu pasilikti valstybiniam ūkyje (sovchoze). Čia visai neįdomu, mes net neturime geros bibliotekos. Tuo tarpu mieste žymiai linksniau. Apšvietimai, juk negalima palyginti kaimą su miestu".

Trečiasis apklaustasis moksleivis teigė: "Norėčiau išvykti į didžiąsias stovybas kur nors Sibire. Kaime neturiu sąlygų visapusiškai išsilavinui. Nėra net sporto organizacijos. Daugelis namų neturi net elektros šviestuvų. Ar įdomu nuolat sėdėti žibelinei lempai šviečiant? Jau visa eilė metų žadama įvesti mūšų kaimo elektrą, bet pažadai ir lieka pažadais". Kiti moksleiviai samprotauja kiek kitaip. Jiems atrodo, kad jų kolchozo negalavimai virsta tam tikru (pareigojimu pasilikti kaimo ir gerinti jo būklę. Vienas aiškino: "Aš pasiryžęs studijuoti pedagoginius mokslus ir vėliau grįžti į kaimą". Merginos, kurios buvo linkusios pasilikti savo gimtame kaime -- kolchoze, nusiskundžia jaunų vaikų trūkumu. Jos sako: "Visi smarkesnieji jaunuoliai, atitarnavę kariuomenėje, nebeįsivaizduoja gimtąjį kaimą. Nebegalima surasti draugų". Net 74 pasisakymuose vis dejuojama, kad kaimo trūksta jaunų vyrų. 125 atsakymuose kalbama apie menkas gyvenimo sąlygas, apie blogus butus ir pan. 104 moksleiviai pasisakė esą nepatenkinti, nes trūksta bibliotekų ar klubų su vaidinimais, 44 teigė, kad jiems atrodo nenormalu, nes nėra krautuvų, pasigendama geresnių prekių, kavinių, kino teatrų ar sporto įrengimų.

Net ir patys tėvai skatina vaikus traukti į miestus. Štai tėvo

Clevelando miesto burmistras R.S. Locher, atsilankęs į Vasario 16 minėjimą, pasakė kalbą, kuri klausytojų buvo šiltai sutikta ir palydėta gausiais aplodismentais. R. S. Locher drąsino lietuvių visuomenę ir toliau ugdyti lietuviškąją kultūrą, kalbą ir papročius, įskleidiant visa tai į jaunąją kartą.

V. Plidžinsko nuotrauka

nuomonė: "Juk visi vyksta į miestą ir negi kas nori visą gyvenimą tūnoti kolchoze? Tėvas sumontina jau pakankamai ilgai čia dirbo, o vaikams derėtų patekti į žymiai geresnes gyvenimo sąlygas". Izvestijos pastebi, kad jei tokiu būdu siekiama garbinti miestą sąlygos, tai čia esanti kalta per radiją, televiziją ir literatūrą varoma "vienašalė propaganda". Kaimo gyventojai miestą pristatomas tiesiog žavingose spalvose ir tas jaunuolis įsivaizduoja, kad mieste jo laukia idiliškas bei patogus gyvenimas. Jis visiškai neįsivaizduoja visų sunkumų, su kuriais jis susiduria į miestą nuvykęs be reikiamos profesijos ir atitinkamai nepasiruošęs.

Kai įspėjama apie miestuose gyvenančių sunkumus, tuo pačiu metu sovietinėje spaudoje skaitome nuolatinis nusiskundimus apie įvairius buitines ar kultūros srities trūkumus kolchozuose. "Pravda" neseniai piktinosi, kad Riazanės srityje 350 vietovių neturėjo vos 43 batų ar rūbų taisymo dirbtuvės. "Rossija" kolchozo merginos skundėsi, kad artėjant šventėms jos turėjusios į artimiausią kirpyklą vykti net visą šimtą kilometrų.

Žinoma, ne kas kitas, kaip sunkios kolchozininkų sąlygos kaip tik ir skatina bėgimą į miestus. Jau minėjame moksleivių apklausinėjime buvo toks pasisakymas: "Kolchozininkams darbo laikas nėra nustatytas. Jie dirba nuo

aušros ligi saulės nusileidžiant. Tik retai kur sutiksi pamainų darbą. Ligšiol nebuvo sutvarkytas ir kaimo gyventojų senatvės aprūpinimo klausimas". Tiesa, nuo 1965 metų jau įsigalioja kolchozininkų pensijų potvarkis, tačiau abejotina, kad jis sustabdys kolchozų gyventojų, ypač jaunių, polinkį persikelti į miestus.

Kas nauja Pasaulyje

* IŠ VATIKANO IŠEINANČIOMIS žiniomis, popiežius Povilas neužilgo paskelbsiąs naujus nuostatus religiniai mišrių vedybų tvarkymui. Numatomų pakeitimų eilėje bus atsisakoma reikalavimo, kad vaikai būtų auklėjami katalikiškos religijos dvasioje (tai katalikiškojo partnerio atsakomybė); ir nekatalikui dvasiškai bus leidžiama dalyvauti prie altoriaus mišrių vedybų apeigų metu.

* JAV KARINIŲ ŠTABŲ nuomone, Viet Kongo bazių bombardavimai turį tik ribotą strateginę reikšmę. Priešas, esą, suerzinamas, bet ne demoralizuojamas.

* KOVOMS VIETNAME ĮSITEMPUS, Prancūzijos delegacija svečiuojasi Vientonge ir derasi dėl ūkinės pagalbos.

* SOV. S-GOS IR R. KINIJOs savitarp. pagalbos sutarties 15 metų sukaktis buvo atžymėta Sovietų Ambasadoje Pekine. Priėmimo metu R. Kinijos užs. reik. ministris maršalas Chen Yi savo kalboje pabrėžė, kad prieš JAV reikalinga "konkrety akcija" ir kad apie bet kokią taikios koegzistencijos galimybes negali būti jokios kalbos. Jo kalbos, nukreiptos prieš JAV, atstūmus (prez. Johnsoną išvadinus piratų vadu) rodo, kad buvo aiškiai atsisakoma Maskvos politinės linijos, kurioje viena iš kovos priemonių ir yra "taikios koegzistencijos" privalumai -- laimėti kiek galint daugiau -- be karo.

Satelitinuose ir t.v. neutraliuose kraštuose dar teberuošiamos studentų demonstracijos prieš JAV, daužomi ambasadų langai. Demonstrantų atsiranda ir pačioje JAV, tik čia nėra JAV ambasadų. Negi daužysį savojo universiteto langus?

Valstybės Departamento sveikinimas

Valstybės Departamento š. m. vasario 7 d. sveikinimas Lietuvos Nepriklausomybės 47 metų sukakties proga, prisiustas Lietuvos Atstovui p. J. Kajeckui, Washington, D. C.

DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON

February 7, 1965

Dear Mr. Chargé d'Affaires:

On the occasion of the forty-seventh anniversary of Lithuania's National Day I am pleased to express to you the sincere good wishes of the Government and people of the United States.

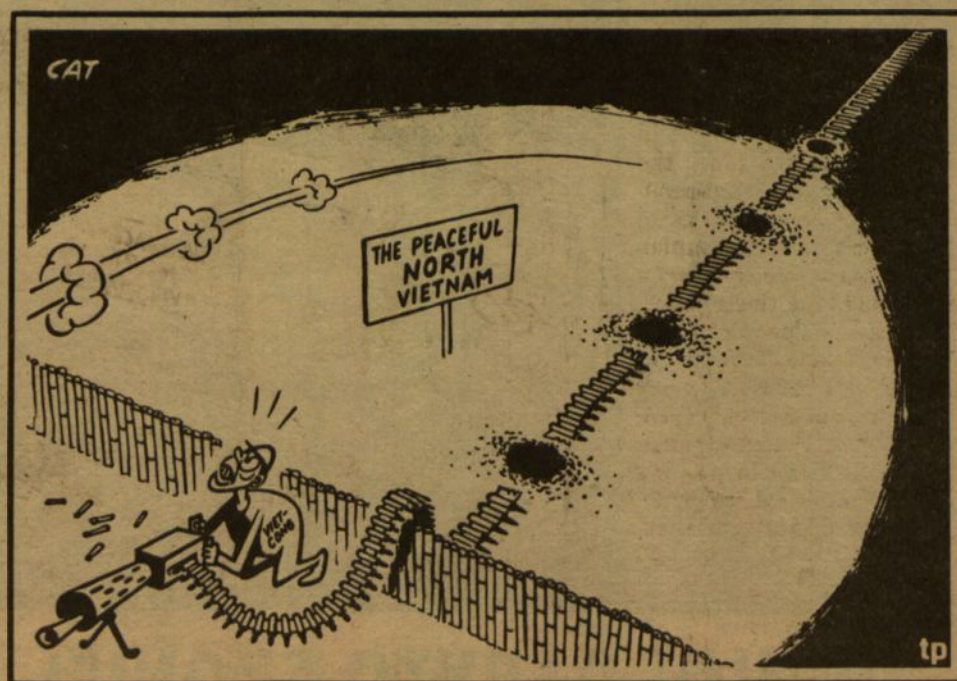
Nearly twenty-five years have elapsed since the sovereign Lithuanian Nation lost its national independence in the wake of the illegal annexation by the Soviet Union. But the indomitable spirit of the Lithuanian people and their yearning to live in freedom and independence have not been dimmed throughout these years.

In recognition of the right of a free people to national self-determination, the United States Government has firmly and consistently stood by its declared policy of non-recognition of the forcible incorporation of Lithuania into Soviet Union. The United States thereby not only accords recognition to the Lithuanian people's devotion to the cause of freedom and national independence, but expresses its confidence that this cause will ultimately prevail.

Sincerely yours,

(s) George W. Ball
Acting Secretary

Mr. Joseph Kajeckas,
Chargé d'Affaires ad interim
of Lithuania.

Perkirpta šovinių juosta...

Nors ir pavargę, bet jei būtų duotas didelis uždavinys, vokiečių kariai buvo pasiryžę žygiuoti pirmyn.

RYTŲ FRONTE (13)

Leiskit mums žygiuoti į Maskvą!

Vyriausiojo štabo viršininkas neįspėjo Hitlerio dėl Guderiano ketinimo kalbėti apie karo veiksmų tikslo pakeitimą. Maršalas von Brauchitsch uždraudė šarvuotųjų grupės vadui kalbėti ta tema, kurioje būtų paliestas Maskvos puolimo reikalingumas. Tad Guderianas pradėjo raportą apie šarvuotųjų dalinius, motorų sugedimus, benzino pristatymo situaciją, apie sovietų rezistenciją ir nuostolius. Jo pasakojimas buvo realistinis ir nelabai jau pesimistiškas.

Kai Hitleris jam davė repliką, tas davė progą atidengti kortas.

-- Ar jūs manote, kad jūsų daliniai dar sugebėtų išspausti visą jėgą? -- paklausė Hitleris.

Viskas dabar priklausė nuo Guderiano. Ir jis atsakė:

-- Jei gu kariuomenei būtų pasiūlytas didelis tikslas, kuris uždegtų kiekvieną karių. Taip!

-- Jūs, aišku, norėtumėte pasakyti, kad tas tikslas turėtų būti Maskva?

-- Taip, mano Fuehreri, ir leiskite man išdėstyti tam pateisintimus.

-- Dėstykit, Guderianai. Sakykite viską, kas jums guli ant širdies.

-- Maskvos negalima lyginti su Paryžium ar Varšuva, mano Fuehreri. Maskva yra ne tik Sovietų Rusijos galva ir širdis, bet kartu yra viso krašto informacijos ir politikos centrinė. Tai viso Sovietijos susisiekimo centras ir Maskvos kritimas atneštų lemiamą efektą.

Hitleris tylėdamas klausėsi Guderiano išvedžiojimų, o šis tęsė toliau:

-- Stalinas tai žino. Jis žino, kad Maskvos kritimas reikštų galą jo režimui, kad tai būtų visiškas pralaimėjimas. Ir kadangi jis tai žino, prie Maskvos jis išstatė visas savo jėgas. Jis čia sutraukė viską ką turėjo. Mes tai jau kelios savaitės matome iš Jelnios. Prie Maskvos mes susirentumėm su visa sovietų karine jėga. Jei mes norime sunaikinti sovietų svarbiausias gyvybines jėgas, čia mes turime bandyti, čia turėtų būti mūsų kovos laukas. Ir jei mes surinksim visas jėgas, mes laimėsime!

Hitleris vis tylėjo ir Guderianas lošė paskutine korta:

-- Jei mes sumušime prie Maskvos svarbiausias priešo jėgas, jei mes paimešime šį Sovietijos mazgą, tai visos Baltijos ir Ukrainos užėmimas bus daug lengvesnis, negu priešais save paliktumėme nepaliestą Maskvą, iš kur priešas galėtų persimesti į pietus ir į šiaurę.

Guderianas kalbėjo užsidegęs. Kambario buvo mirtina tyla. Keiteliai buvo pasilenkę prie žemėlapių, Jodl darė užrašus, Heusingeris sekė Guderiano išvedžiojimus.

Pro tinklinį langą, kuris saugojo nuo uodų, papūtė žvelnus vakaro vėjas. Hitleris negalėjo pakęsti uodų, kurių čia miške buvo didžiausi spiečiai. Jis buvo įsakęs pionieriams apipilti visas balas žibalu ir keletą dienų visi alsavo ta naftos smarve, bet uodai neišnyko.

Guderianas priėjęs prie žemėlapių, nes dar buvo duotas didelis uždavinys, vokiečių kariai buvo pasiryžę žygiuoti pirmyn.

mėlapio uždengė delnu Jelnios kilpą.

-- Mano Fuehreri, iki šiai dienai aš galėjau laikyti šį iškyšulį. Planai ir įsakymai pulti Maskvą paruošti, net jau pagamintos reikalingos kelių rodyklės. Ir daugely vietų kareiviai jau iškabino šias rodykles, kad iki Maskvos yra tiek kilometrų. Duokit tik įsakymą ir dar šia naktį mano šarvuotųjų grupė prasisvers pro Timošenko sutrauktą prie Jelnios kariuomenę. Man užtektų tik per telefoną pasakyti štaban sutartą žodį. Leiskit mums žygiuoti į Maskvą, mes ją paimešime!

Prūsų armijos istorija dar nepažinojo panašios scenos į šią. Niekad tarp generolo ir vyriausiojo vado nebuvo tokio dramatiško pasikalbėjimo. Paskutinį kartą Hitleris turėjo klausytis taip ilgai ir kantriai generolo kalbos, kuris nepritarė jo nuomonei. Jis žiūrėjo į bedės akis į Guderianą.

Paskui, pasikėlęs, greitai žingsniu priėjo prie žemėlapių, iki savo štabo viršininko Jodl ir uždėjo rankas ant Ukrainos.

-- Mano generolai prisiskaitė Clausewitz ir nieko nenori girdėti apie karo ekonomiką. Aš irgi pažįstu Clausewitz ir jo frazė: "Reikia pradžioj sumušti priešo kariuomenę ir paskui užimti sostinę." Bet ne tame reikalas. Mums reikalingas Ukrainos aruodas. Dono pramonės sritis turi mums dirbti, bet ne Stalinui. Mes turime rusams atkirsti kelią nuo Kaukazo naftos ir priversti jų armiją badauti. Mes turime užimti Krymą, tą pavojingą "lėktuvnešį", iš kur galime susilaukti aviacijos puolimų į Rumunijos naftos šaltinius.

Guderiano veidas pritrivinko krauju. Po to ką jis pasakė, ką gali daugiau grupės vadas padaryti prieš vyriausiąjį karo jėgų

vadą. Ten kur politinis vadas padarė sprendimą, kariškis nebegali įsikibti.

Vidurnaktį posėdis pasibaigė. Guderianas viską pakartojo Halderiui, kurio Hitleris nebuvo pakvietęs į posėdį. Vyriausiojo štabo viršininkas beveik gavo nervų priepuolį ir pradėjo rėkti:

-- Kodėl nepareiškėti atsistatydinimą?

Guderianas nustebo:

-- O jūs? Kodėl jūs pats to nepadarote?

-- Nes tai neturėtų prasmės. Jis tik pasijustų laimingas mums nusikratęs. Mes turime pasilikti.

Už pusvalandžio antros šarvuotųjų grupės štabe Prudki suskambėjo telefonas. Ragelį pakėlė budinti karininkas Bayerlein. Guderiano balsas buvo išvargęs.

-- Bayerleinau, mūsų pasiruošimai nebeturį reikšmės. Visas kitaip dėsysis. Žemiau. Supratote mane?

-- Supratau, generole.

Bayerleinas gerai suprato Guderianą, nes dar dienos metu iš centrinės armijos štabo jau buvo gavęs instrukcijas, kuriose buvo atidengiamas naujas planas, kad antroji šarvuotųjų grupė turės pakeisti žygio kryptį į pietus, link Ukrainos. Tuoj po šio pasikalbėjimo, antros šarvuotųjų grupės štabo viršininkas pulk. von Liebensteinas sušaukė karininkus. Jis pažinojo gerai Guderianą, kad šis grįžęs iš Rastenburga norės rasti išdirbtą bent bendros linijos planą. Štabe visi buvo nusivile Hitlerio sprendimu. Niekas nenorėjo tikėti. Pradžioj manė, kad tai netikra žinia. Pripratę klausyti karo mokyklose išmokytų taisyklių, štabo karininkai prieštaravo dėl nesilaikymo Clausewitz pagrindinių strategijos punktų. Gal dar pabandyti kaip nors su šalutine operacija? Pasiliekančiškiais operacijos planui, suduoti smūgį į kokią silpną priešo šalutinę vietą. Atsisakyti Maskvos, kai ji beveik pasiekiamą ranka, tai buvo laikoma didžiausia strategijos klaida, kurios pasekmės greit pasirodys.

Naujos instrukcijos buvo aiškios. Abu Guderiano grupės šarvuotųjų korpi turėjo prasiškievoti į pietus užnugarin penktos sovietų armijos, vadovaujamos maršalo Budienino. Pirmą

- Aš tau sakiau nesilaikyti dietos!...

sis Guderiano tikslas buvo Kotonop, Maskvos-Kijevo geležinkelio mazgas.

Kai Guderianas grįžo, jis tik trumpai pasakė karininkams.

-- Aš nieko negalėjau padaryti ir turėjau nusileisti. Aš buvau vienas. Nei vyriausias armijos vadas maršalas von Brauchitsch, nei vyriausias štabas nebuvo pakviesti į šį pasitarimą pas Fuehrerį. Aš buvau vienas prieš susidariusį bloką. Visi jie galvos linktelėjimupritarė Fuehreriui. Dabar mes turime dėti visas pastangas išpildyti mums pavestą misiją. Šita pozicija, iš kurios ruošėmės pulti Maskvą, turi būti mums tramplinu šuoliui į Ukrainą.

Sovietai iki paskutinės minutės laukė vokiečių puolimo Maskvos kryptimi. Dar rugpjūčio 10 d. Stalinas gavo iš savo šnipų Šveicarijoje Aleksandro Rado telegramą, kurioj buvo pranešama, kad vokiečiai numato puolimą Maskvos kryptimi per Brianską. Informacija buvo tikra, nes taip planavo vokiečių vyriausias štabas.

Generolas Jeremenko savo atsiminimuose pasakojo įspūdžius apie šią žinią. Rugpjūčio 12 d. iš Timošenko jis gavo įsakymą tuojau pat vykti į Maskvą, kur jo laukia naujas paskyrimas.

Vos tik atvykus į Maskvą, jis tuojau buvo nuvestas pas Staliną ir jo štabo viršininką maršalą Šapočnikovą, kuris trumpai nušvietė padėtį fronte. Žiūrint į vietas, kurias priešas turėjo užėmęs ir remiantis informacijomis (Rado), reikėjo laukti vokiečių puolimo Briansko sektoriuje.

Po Šapočnikovo paaiškinimų, Stalinas parodė Jeremenkui žemėlapyje svarbiausias priešo puolimo kryptis, pareiškė, kad reikia tuojau pat sudaryti naują frontą Briansko sektoriuje Maskvos apgynimui ir kita armija turėjo būti sudaryta Ukrainos gynimui.

Stalinas tada paklausė Jeremenko kur jis noris būti paskirtas. Tolimesnės diskusijos parodo Stalino ir jo štabo koncepciją vadovauti generolams. Štai ką rašo Jeremenko:

"Aš atsakiau: Esu pasiruošęs eiti ten, kur mane paskirsite. Stalinas į mane atidžiai pažiūrėjo ir man buvo įspūdis, kad jis liko nepatenkintas mano atsakymu. Jis trumpai iš naujo paklausė: Kur gi pagaliau? Aš atsakiau: Ten, kur situacija sunkiausia. Stalinas pasakė: Jį vie-

nodai komplikuoja ir sunki gi-nant Krymą ir Brianską. Tada aš pasakiau: Drauge Staline, pasiūskit mane ten kur priešas puls su motorizuotais daliniais. Aš manau, kad ten būsiu naudingas. Aš pažįstu šarvuotųjų karo taktiką, kokia naudojasi vokiečiai. Gerai, atsakė Stalinas patenkintas. Jūs išvyksite rytoj. Pradėkit tuoj pat organizuoti Briansko srityje gynybą. Jūs turite sunkų uždavinį, apginti Maskvą iš pietvakarių. Guderiano šarvuotųjų grupė yra užsian-gavusį Briansko kryptimi. Ji puls visomis jėgomis, kad prasisiveržti. Jūs ten susitikssite su savo senu draugu, aš manau, kad jūs gerai dabar pažįstate jo metodus."

Iš to matyti, kad Maskva turėjo visas informacijas apie vokiečių planus. Aleksandras Rado gal dar nieko nežinojo apie Hitlerio sprendimą. Vėliau, kai vokiečių belaisviai prie Starodubos sovietams pasakė, kad jų šarvuotųjų divizija buvo gavusi įsakymą susijungti su Kleis šarvuotųjų grupe ir slinkti į pietus ir sovietų aviacijos patvirtino jų pranešimus, Jeremenko ir sovietų štabas vis dar galvojo apie vokiečių puolimą Maskvos kryptimi. Jie galvojo, kad Guderianas savo žygiu į pietus nori apeiti sovietų jėgas iš šono.

Priešingai, Guderianas jaune-begalvojo apie Maskvą. Jo šarvuotos divizijos, kurios susidūrė su Jeremenko jėgomis, turėjo kitą tikslą.

Sovietų štabas buvo pasimetęs. Stalinas tik klaidinga kryptimi sutraukė jėgas, iš centrinio fronto atitraukdamas III ir XXI armijas, ir vertė prie Maskvos civilius pagreitintu tempu statyti įsitvirtinimus. Čia sovietai veltui laukė vokiečių, kai tie visa jėga smogė į pietus. Stalinas ir Hitleris lenktyniavo tuose smūgiuose. Kiekviena klaida buvo fatališka.

(Bus daugiau)

UGNIMI DARYTO SKONIS!

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ —
TAIP PAT MAISTO PRODUKTAI
Licenzijuota lietuvių įmonės, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS
CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
3212 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
Telef. CA 5-1864

2439 ir 2608 W. 69 St. Chicago, Ill. 60629
Telef. WA 5-2737

DIDELIS IŠPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai pigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos, kurių kaina buvo \$18.00 dabar tik \$14.00. 100% vilnonės kostiumams medžiagos buvo \$14.00, dabar \$10.50. Medžiagos 5 kostiumams tik \$22.50.

NAUJIENA: Suknelėms medžiagos — nylonas kartu su puošalu.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.BENDRUOMENĖ IR JOS
MATERIALINIAI IŠTEKLIAI

Turėjome visokių suvažiavimų, kongresų, seimų. Bet neturėjome nė vieno, kuriame rimtai, geru pasirodymu ir patirtimi grįstais pranešimais būtų apsvaistyti mūsų bendruomenės materialiniai pagrindai. Dar pirmame PLB Seime (New Yorke) buvo patiekta išsami ir gerai paruošta dabartinio PLB pirmininko Juozo Bačiūno pranešimas finansiniais ir ūkiniais bendruomenės klausimais, tik jam išdiskutuoti, jo iškeltomis mintimis ir sugestijomis remiantis išvadas padaryti neliko nei laiko nei kantrybės. Viso to rezultatus žino J. Bačiūnas ir juos jaučia visas mūsų bendruomeninis gyvenimas.

Materialinė lietuviškosios veiklos sritis, be jokios abejonės, yra apleista arba laikoma nereikalinga nuodugnesnių svarstymų ar planų. Iškilus reikalui, suorganizuojama rinkliava. Pradėjus vykdyti kokį sumanymą, patys to sumanymo vykdytojai suka galvas, kaip ir iš kur gauti reikalingas lėšas. Tokiais "ūkiškais pagrindais" gyvena Chicago's Lietuvių Opera, gan aukšto lygio dramos teatro vienetai ir kiti kultūrinio gyvenimo gyvi ir judrūs vienetai, kaip chorai, ansambliai, tautinių šokių grupės, pagaliau, lituanistinės mokyklos, kurių išlaidų tik labai menką dalį ir su retomis išimtimis padeda padengti organizuotoji bendruomenė. Juk tai -- tėvų komitetų reikalas...

Visa tai atliekama ir daug nuveikiama suinteresuotų ir pasižvenčiusių veikėjų talka ir iniciatyva. Bet ką galėtume pasakyti apie tokius kultūrinius ar visuomeninius užmojus, kurie išplaukia iš pavienių asmenų kūrybinių išteklių, bet be materialinių galimybių jiems (gyvendinti)? Tiesa, vienas kitas rizikuoja savo knygos išleidimą. Bet kiek lieka svarbių ir atliekinių darbų, būtinų mūsų kultūriniam vyksmui ir pažangai, užsigulintį rankraščiuose be perspektyvų (dėl lėšų stokos) išvyti dienos šviesą.

Turime fondus (visuomeninius), turime ir stambias ūkines organizacijas (privačias), po truputį įsigali ir kooperatinė idėja. Kiek Tautos Fondas aiškus ir aprėžtas savo uždavinuose, tiek privatinės ir kooperatinės organizacijos aprėžtos pelno paskirstymo nuostatais. Lieka dar Lietuvių Fondas, kurio skirstytina pelno dalis jau pasiekė 6.000 dol. metams. Atrodo, kad netrukus toji skirstytinoji suma sieks 10.000 dol. Tai jau gana apčiuopiamas lobis. Jį ir žvelgia kuklios, bet vilčių neprarandančios kultūrininkų akys.

Skirstytinoms sumoms augant, kyla klausimas, kiek taiklus ir tikslingas tas paskirstymas, kiek jis atitinka mūsų šio meto kultūrinius poreikius, Lietuvių Fondo vadovybė, bent iki šiol, kėblia pinigų skirstymo problema išsprendavo gana lengvai ir neskausmingu būdu -- sprendžiant ir apsvaistant turimus prašymus. Kažin ar tai tikslinga. Kažkas man vieną dieną tais reikalais besikalbant iškėlė klausimą, ar nevertėtų L.F. vadovybei turėti savo gerai apsvaistytą planą Fondo pelnui paskirstyti, atsižvelgiant ne į prašymų eilę, bet į tuos reikalavimus, kuriuos stato bendruomenės kultūriniai reikalų prasmingumas.

Australijos LB Krašto Tarybos suvažiavime apie materialinių išteklių valdmenį bendruomenėje kalbėjo Liudas Barkus. Gyvais pavyzdžiais jis nurodė ne tik į australų pastangas ir priemones savo kultūrinėms institucijoms remti ir išlaikyti, bet iškėlė ir gražių bei įsidėmėtinų pavyzdžių iš Amerikos lietuvių gyvenimo, nurodymams, kokių organizacijų dėka naudojosi stipendininkai, vėliau pasidarę lietuvių kultūrinio gyvenimo šulais: A. Kačanauskas, M. Pečkauskaitė, Šatrijos Ragana, V. Totoraitis, Pr. Dovydatis, O. Vosyliūtė, V. Mykolaitis-Putinas ir kt. Tai buvusi t.v. Motinėlės draugija (kur ji dabar?), toms stipendijoms anais laikais sugebėjusi skirti 15.000 dol. Žinome ir mes visą eilę t.v. savišalpos draugijų, senųjų ateivių įsteigtų, kurios išnyko, o jų vietoj naujų taip niekas ir nebesugebėjo įkurti.

Tai vis temos, kurioms galo nematyti. Bet -- daugelio išnykusių ar tebegyvuojančių senųjų ateivių organizacijų paskirtis buvo numatyta vadovaujantis ūkiškai sveikesnėmis pažintimis. Tik mes, pro pirštus į tai pažiūrėję, nuėjome toli idėjomis ir planais, pamiršę pagrindus, be kurių negali nei augti nei tobulėti joks bendruomeninis, taigi, ir kultūrinis gyvenimas.

(J.Č.)

Lietuvos gen. konsulas dr. Petras Daužvardis kalba Vasario 16 minėjime Clevelande. V. Pilodžinsko nuotrauka

Nepriklausomybės spinduliai

Prof. Stasio Žymanto kalba, pasakyta Los Angeles lietuvių suruoštame
Vasario 16-tos minėjime.

"Mūsų supratimu tas, kad visur žmonės už tiesą kelia kovą, tai ir lietuviai galės sugrąžinti sau atimtas tiesas taip pat tik per kovą".
Petras Elonas - Lituas,
"Varpe", 1889 m., Nr 3.

"Lietuvės ir Lietuviai..."

"Iš po tėvynės laukų velėnos, iš vienišų, šilų gūdumoje išdygusių didvyrių kapų, iš kankinių kraujo, iš tremtinių ašarų, iš Sibiro ir Vorkutos taigose žuvusių, baisioje vergovės nedalioje užgesusių mūsų seserų ir brolių vargo kančios, sopulio ir visų nežinomų kapų, priglaidusių kankinių krūtines, sklinda Lietuvos Nepriklausomybės spinduliai".

"Tie spinduliai visų lietuvių krūtinėse įdiegia plieno, meilės ugnies ir pažeria būsimos Aušros viltingų žvaigždžių, įkvėpiančių, sujungiančių visus į vieną bendrą kovojančią už savo laisvę Lietuvą, geidžiančią gyventi krikščioniška morale ir Vakarų Demokratijos Principais sutvarkytą gyvenimą, kuriame skaisčių žiedu pražydėtų visos Didžiosios Žmogaus Laisvės ir Principai - idealai, už kuriuos verta kovoti, aukotis ir žūti".

"Tie spinduliai išrašo ir šią 16-tą Vasario šventę mūsų Lietuvos padangėje ir kiekvieno mūsų širdyje..."

Šie jautrūs ir skausmingi Lietuvos pogrindžio vadovybės 1947 metais vasario 16-tą Lietuvoje išleisto atsisaukimo žodžiai ne vien vaizdžiai atspindi kovojančios Lietuvos heroizmą ir Lietuvos laisvės kovų tragediją, bet drauge ryškiausiai išsako Lietuvos Tarybos prieš 47 metus paskelbto Nepriklausomybės atstatymo akto gilią prasmę ir reikšmę.

***

"Vilnius, 1918 m. Vasario 16 d. Nelinksma diena gamtoje, nelinksma ir žmonėms", liudija mums vienas to istorinio įvykio dalyvių, signataras Mykolas Biržiška.

"Nei žiema nei pavasaris... Sunki, slegianti vokiečių okupacija be provaisčių spindulėlių... Ir tokiu neiškiu gamtos ir politikos oru teko mums, lietuvių būreliui, tarti Vilniuje lemiamus žodis, kirsti istorinis kirtis..."

"Po kelias savaites nutrūkusį santykių, Lietuvos Taryba vėliau suėjo visu savo 20 vyrų sąstatu... Vyriausias amžiumi Tarybos narys Basanavičius paskaitė, o visi mes, Tarybos nariai stovėdami išklause ir po to vienas po kito savo pavardžių abėcėline tvarka pasirašė mums duotąją paprasčiausią plunksna raštą". Tai buvo Nepriklausomybės Aktas.

***

Ištabus tai dokumentas, kuriuo Lietuvos Taryba ryžosi atstatyti seną, beveik prieš septynetą šimtų metų Lietuvos Suvienytojo karaliaus Mindaugo įkurtą Lietuvos valstybę.

Nors tuo dokumentu Lietuvos Taryba viešai skelbė garbingos praeities ir šimtmetinių tradicijų Lietuvos valstybės atstatymą, sausa ir nespalvinga kalba surašytas jis turi paprastą diplomatinio rašto formą.

"Tai tik Vilniaus popierėlis, kuklus rašto lapelis", kaip tą dokumentą vaizdingai nusakė Mykolas Biržiška, -- "pasirašytas asmenų, kurių daugumas prieš tai nei plačiau savo visuomenėi, nei juo labiau niekur svetur dar nebuvo žinomi".

O tačiau tas kuklus rašto lapelis, toks paprastas žodžių, bet giliai prasmingas turinys, toks santūrus forma, bet tuo pačiu santūrumu toks iškilus ir savigabus, išreiškė giliausią lietuvių tautos troškimą ir brangiausią jos idealą -- gyventi laisvą ir nepriklausomą gyvenimą. Todėl tas "Vilniaus popierėlis" tapo kertiniu Lietuvos atstatymo akmeniu, pačiu svarbiausiu Lietuvos valstybinių dokumentu. Vasario 16-tos akto taip sutapo ir suaugo su lietuvių tauta, jog, kaip tarė kitas jo signataras, Nepriklausomos Lietuvos Respublikos Prezidentas Aleksandras Stulginskis, jis virto nelyginant "lietuvių tautos evangeliją, niekad nesenstančią ir visad svarbia tautos šventenybe, ryškiausiu tautos vieningumo simboliu".

***

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktas, tai nebuvo kažkokia istorinė klaida, bet likiminė istorinė būtinybė, rašė Mykolas Biržiška, aiškindamas mums šio istorinio dokumento gilią tautinę prasmę.

"Tai 1794, 1812, 1831, 1863 metų Lietuvos kartų aukų ir skaudžių kančių pateisinimas ir apvainikavimas, moralinis palikuonių atpildas ir istorinis įprasminimas Kosčiūškos ir Mickievičiaus, Plioteraitės, Jacevičių, Stanevičių ir Mackevičių, Kalinauskų ir Sierakauskų, kitų dar reikšmingų ir brangių Lietuvos sūnų ir dukterų žygių įtvirtinimas..."

"Tai Aušros ir aušrininkų, Varpo ir varpininkų, Apžvalgos ir apžvalgininkų, Tėvynės Sargo ir sargiečių, Darbininko Balso ir balsiečių, Draugo ir draugiečių -- Basanavičiaus ir Kudirkos, Vaižganto ir Janulaičio, knygnešių ir poetų, kunigų ir cicilikų gaivinamos, stiprinamos, drąsinamos tautos stebėtinai greito, susijusio dar su neišgaigusiomis garsingos praeities tradicijomis politinio susipratimo vaisius ir tautinio subrendimo išdava".

***

Ano meto veikėjuose nepriklausomybės mintį žadino istorinė Lietuvos praeitis, rašo savo atsiminimuose "Lietuva buvo" signataras Steponas Kairys. Ir kitas Vasario 16-tos akto signataras, prelatas Kazimieras Šaulys taip pat nurodė, jog nors Lietuvos Lenkijos valstybės padalinimų akta išbraukė Lietuvą iš nepriklausomų valstybių tarpo, bet Lietuvos žmonių sąmonėje ir širdyje išliko gyva, tvirta nepriklausomybės ir valstybingumo sąvoka ir tradicija".

Tačiau, jei ruošdama ir skelbdama Lietuvos valstybės atstatymą Lietuvos Taryba rėmėsi garsinga jos praeitimi, ji siekė ne tą seną praeitį atkurti, bet sukurti naują ateitį.

"Mūsų praeitis privalo šiuo atžvilgiu būti pavyzdys mūsų ateičiai", rašė anuo metu Lietuvos Tarybos pirmininkas ir pirmasis Lietuvos valstybės prezidentas signataras Antanas Smetona.

"Nepriklausomos, savarankiškos Lietuvos geisti mes turime teisės ir tautų laisvės vardu. Mes turime vilties, jog tas mūsų geismas pagaliau bus patenkintas, nes dros dėsniui bei teisė turėtų gauti viršų ant valstybių pajėgos. Dėl to pat yra suprantama, jog negali grįžti senovės Lietuva nuo Baltijos ligi Juodųjų jūrų. Didžioji Lietuvos Kunigaikštystė, buvusi kitados mūsų protėvių sudaryta, bėra mums brangus istorijos atsiminimas..."

***

Visus ano meto Lietuvos veikėjus, signatarą Aleksandro Stulginskio teigimu, vilioje viliojo demokratinės šalies santvarka, demokratinės valdymo formos, kurias turi pavyzdžiui Šveicarija, Anglija ir kitos Vakarų valstybės. Todėl Lietuvos Taryba Vasario 16-tos akto skelbė atstatyti Lietuvos valstybę sutvarkytą demokratiniams pamatais, kuriuos galutinai turi nustatyti demokratinio būdu visų Lietuvos

gyventojų išrinktas Steigiamasis Seimas.

Tad ne praeities karalių, kunigaikščių ir didikų daugiatautį istorinę Lietuvą sutarė atstatyti Vasario 16-tą Lietuvos Taryba, bet signataro Stepono Kairio žodžiais tariant "atkurti Lietuvą demokratiškos respublikos pavidalu", kurioje "Lietuvos kaimo žmogus įtilyt kaip tautiškai susipratęs lietuvis, vienos tautos narys su bendrais tautos ir krašto interesais bei uždaviniais, su aspiracijomis ateičiai" ir kurioje "darbo žmonės galėtų patys tvarkyti savo reikalus demokratinėje santvarkoje".

Tokiu tāt būdu, kaip nurodo Mykolas Biržiška, Vasario 16-tos akto XIII-XV a. Mindaugo-Gedimino - Algirdo - Kęstučio-Vytauto Lietuva, tegu ir sumažėjusi, bet suderinta su mūsų gdynės tautiškuo ir demokratiškumo dvasia, buvo įvesta į modernių valstybių tarpą.

***

Žinoma, ne vien istorinės Lietuvos atminimas stiprino Lietuvos Tarybos apsisprendimą atkurti Lietuvos valstybę, bet taip pat ir Vakaruose vykęs tautų laisvinimo ir valstybinio atsikūrimo procesas, kuris laisvojo tautų apsisprendimo principą praktiškai gyvendino daug anksčiau, negu jis buvo paskelbtas po pirmojo pasaulinio karo.

Ir nors Lietuvos Taryba skelbė Lietuvos valstybės atstatymą remdamosi tautų apsisprendimo teise, ji niekieno nei prašė nei reikalavo tą teisę pirmiau Lietuvai pripažinti ir pritaikinti, bet pati ją deklaravo pasauliui kaip jau visuotinai pripažintą ir pati ją praktiškai vykdė. Vasario 16-tos akto Lietuvos Taryba tik iš naujo tepatvirtino dar XIII karaliaus Mindaugo iškovotą ir įgyvendintą Lietuvos apsisprendimą.

***

Atstatytos Lietuvos valstybės įtvirtinimas pareikalavo dar daug sunkių pastangų, ginklo kovų ir kraujo aukų. Nekartą padėtis atrodė be išeities. Ir pačiai Lietuvos Tarybai teko išgyventi nemažus vidinius sunkumus ir gilius nesutarimus.

Ir jei Vasario 16-tos akto tapo lietuvių tautai toks brangus ir malonus, kaip jį nusakė Lietuvos okupacijos išvakarėse 1940 m. Vasario 16 d. minėjime šiuose buvęs Respublikos Prezidentas ir vėliau Sibiro kalnų signataras Aleksandras Stulginskis, tai kaip tik dėl to, kad jobuvo siekta nevengiant nei kovų nei pavojų, nepaisant galimų smarkiųjų priešų puolimų dėl to, kad pati Lietuvos Taryba prie Vasario 16-tos akto priėjo nepritimo keliu, tokių sąvokų tuomet niekas nekėlė nei vartojo, bet laisvo demokratinio susitarimo bei įsitikinimo būdu, Tarybos daugumai dargi sutikus su mažumos nusistatymu ir jį priėmus. Už tai Aleksandras Stulginskis Vasario 16-tos akte, tame kukliame Vilniaus rašto lepylyje, įžvelgė ryškiausią tautos vieningumo simbolį.

***

Vasario 16-tą, Lietuvos tauti-

nės šventės dieną, lietuviai pagarbiai atmena jos kūrėjus ir viešai patvirtina savo ištikimybę Lietuvos nepriklausomybei.

Viename savo paskutiniųjų Vasario 16-tos šventei skirtų žodžių signataras Mykolas Biržiška ragino kiekvieną lietuvių tą dieną atlikti savo lietuviškos sąžinės patikrinimą:

"Atsakykime kiekvienas pats sau -- nuoširdžiai, atvirai -- niekas iš šalies neseka ir niekur netraša:"

"Kuo gi prisidedu -- mažas, nedidelis, kuklulis -- prie mūsų bendrų grumtynių su mūsų Tautos ir Tėvynės pavergėju -- maskolišku silbinu, nusigrimavusiu internacionaliniu komunizmu?"

"Kur toje kovoje nustatau ir surandu sau vietą? Kad ir tą mažą mažutę vietelę?"

Susimąstydami ir kiekvienas pat sau savo tautinėje sąžinėje mėgindami atsakyti tą klausimą dėkims širdin tai, ką dar nesėnų atšaurių Lietuvos laisvės kovų metu kaskart vis labiau retėjančių laisvės kovotojų gretų kovojanti Lietuva taip skausmingai pabrėžtinai priminė ir skelbė lietuviams ir lietuviams visada atminti ir niekada nepamiršti:

"Kraujas lietuvių gyslose neužšalo, toje spėgų žiemoje, ir Lietuva -- dar gyva ir bus gyva, nes temiršta tik tie idealai, už kuriuos niekas nemiršta".

LOS ANGELES

UŽGAVENIŲ BLYNŲ
VAKARAS

Satyros ir humoro žurnalas "PELEDA" rengia Užgavėnių blynų subatvakarį š. m. vasario mėn. 27 d., šeštadienį, 7:30 val. vak., Lietuvių Tautiniuose Namuose, 3356 Glendale Blvd. Programoje Links mieji Brojiai su pelėdiškais kupletais, blynai, įvairūs gėrimai, muzika ir šokiai.

Visi Los Angeles ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

Rengėjai

DAUKANTO MINĖJIMAS

Vasario 21 d., sekmadienį, 12 val. 15 min. šv. Kazimiero parapijos salėje, Los Angeles Lietuvių Kultūros Klubas ruošia didžiojo Lietuvos patrioto Simano Daukanto minėjimą.

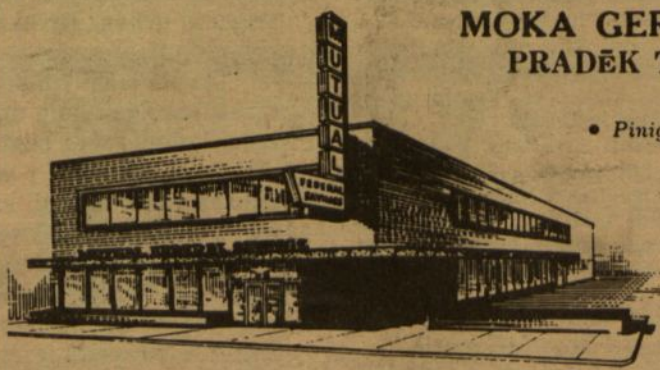
Neseniai sukako šimtas metų nuo Simano Daukanto mirties.

Paskaitą "Simano Daukanto tautinis vaidmuo ir darbai" skaitys Kultūros Klubo pirmininkas rašyt. Jurgis Gliuda. Ištrauka iš Simano Daukanto raštų perteiks Los Angeles lietuvių dramos sambūrio dalyviai. Įėjimas laisvas.

Visi kviečiami savo atsilankymu pagerbti didžiojo tautos gaivintojo atmintį.

• Algirdas Gustaitis vasario 11 d. išskrido į Pietų Ameriką. Sustos Gvatemaloje, Panamoje. Venezuelos lietuviams Caracas rodys filmą "Lietuva -- Europos nugalėtoja".

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

Vasario 16 minėjime Clevelande dalyvavę svečiai tarp clevelandiečių lietuvių. Iš kairės stovi ALT valdybos narė I. Stasaitė, Ponia Locher ir Clevelando burmistras R.S. Locher, birutininkų pirm. V. Nagevičienė, Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis ir Cuayhogos apskrities valdžios atstovas, County Auditor R. Perk.

VENGRŲ LAISVĖS KOVŲ VADAS APIE KOMUNIZMĄ

J. Vizbaras - Sūdavas

Prieš keturiasdešimt aštuonerius metus, Leninas, pradėdamas revoliuciją, Rusijos kaimiečiams pažadėjo duoti: žemę, duoną ir taiką.

Šiandien, nežinant plėšikavimų užimtuose kraštuose ir gausių pažadų, Rusijos kaimietis neturi nei žemės, nei maisto, nei taikos, Kremliaus vadai šiuo metu bando patenkinti žmonių reikalavimus, įvesdami taip vadinamą Libermano sistemą, paremtą vartotojo "orientacijos principu."

Praeitymis metais pirmiesiems Amerikos laivams pradėjus

plaukti į Odesą su kviečių kroviniais, A. P. korespondentas J. Chamberlainas New Yorke paklausė Vengrijos laisvės kovų vado Dr. Bela Fabian, kokia jo nuomonė apie Rusijos ateitį? B. Fabian atsakė, kad komunizmas Rusijoje yra miręs, tačiau niekas nediršta jam uždėti mirties antspaudą. Chruščiovą sužlugdė Rusijos kaimiečiai savo tylos sąmokslu. Chruščiovas siekė pasidaryti komunistinių masių aktyvų didvyriu, jis darė viską, kad pakeltų kaimiečių gamybos lygį. Jis vyko į Ameriką; Iowos valstijoje jis studijavo ūkinių pro-

duktų gaminimą. Sugrįžęs įsakė statyti trašų fabrikus.

Vengrijoje, valgydamas guliašą, pažadėjo gaminti mažiau ginklų, o daugiau duoti maisto produktų sovietų žmonėms. Jis iš visų okupuotų kraštų vežė jaunimą į Kazachstano dykumas, kad jie savo darbu ten išaugintų kviečių badujančiam Rusijos proletariatui. Bet viskas veltui. Socialistinė ekonomijos mašina pasiliko nepajėgi aprūpinti žmones net maistu. Rusijos kaimiečių tylos sąmokslas -- mažinti priverstinę gamybą, liko nepalažtas ir pats Chruščiovas buvo pašalintas nuo sosto.

Ne vien tik Sovietijos žemės ūkis atsidūręs chaose. Ne geriau yra ir pramonės gamyboje. A. P. korespondentas Victor Riesel, analizuodamas U. S. Senato Vidaus Saugumo komiteto raportą apie Rusijos pramonės būklę, pažymi, kad Sovietų S-gos pramonės mašina yra tokiame blogame stovyje, kad daugiau pusė didžiųjų pramonės kombinatų negali išpildyti net pusės nustatytų normų.

Nežinrint visų ūkinio smukimo ženklų, Amerikos biznierių stengiasi gelbėti komunizmą. Neperseniausiai 63 Amerikos didžiosios pramonės bendrovių vadovai svečiavosi Maskvoje, piršdami Kosyginui pagyventi tarp abiejų kraštų prekybą tam ilgalaikes paskolas. Viso to aktyvaizdoje, ko vertas prezidento L. Johnsono pakvietimas Kremliaus valdovų atvykti į Ameriką, ir jo noras vykti į Rusiją, kiekvienam galvojančiam amerikie-

čiui yra aiškus -- gelbėti grįžtantį komunizmą.

Kas šiuo metu yra likę iš komunizmo Rusijoje? Vien negyva partijos ideologija, slaptoji policija, centrinis komitetas ir vergaujančios masės. Tačiau vergaujančios masės laimėjo tylos pergalę prieš Kremliaus biurokratus Brežnevą, Kosyginą, Suslovą ir kitus. Be užsienio paramos, jų pergalė būtų jau seniai atsiekta.

PRATĖSIAMAS KONKURSAS

"Laiškų Lietuviams" rašinio konkurso terminas, vasario 10 d., jau praėjo. Buvo paskelbta vie-

na iš aktauliausių temų, būtent, "Santykiai tarp tėvų ir bręstančio jaunimo", svarstyti tautiniu, psichologiniu, religiniu, socialiniu ar kitoku žvilgsniu. Atskiras konkursas ta pačia tema buvo paskelbtas jaunimui iki 20 m. amžiaus.

Atsiųsti vos keli rašiniai, maždaug po lygiai suaugusiųjų ir jaunimo. Jau iš juose pateiktų minčių galima susidaryti vaizdą, koks vertingas minčių pasikeitimas galėtų vykti tarp tėvų - auklėtojų ir jaunimo šio konkurso proga.

Žinoma, mažas atsiųstųjų rašinių skaičius neatitinka nei dideliui suaugusiųjų rūpesčiui, nei nė kiek nemažesniai jaunimo nerimui. Tuo klausimu atviras min-

čių pasidalinimas konkurse, tiesa, visų problemų neišspręs, tačiau jis bent šiek tiek visiems, o kai kam ir labai daug gali padėti.

Tą galimybę turėdama prieš akis, "L.L." redakcija pratęsė konkursą tiek suaugusiems, tiek jaunimui iki vasario 28 d. (teikimo arba pašto išsiuntimo data). Smulkesnė informacija ankstyvesniuose "L.L." numeriuose.

"Laiškų Lietuviams" redakcija

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI DIRVOS
PRENUMERATĄ!

Skolinies pinigus kad taupyti? grynus?

Klausk mus

Tai galima padaryti. Vietoje leidus mažoms skoloms suėsti jų sąlygą, jomis galite atsikratyti viena Cleveland Trust asmenine paskola. Be to, tuo sutaupote pinigų.

Asmenine paskola jūs išvengiate sutraikšymo kiaušinio gūžtoje — jūsų sutauptų sąskaitos — ir nenustojate priklausomų dividendų.

Įvairios išlaidos už patarnavimus — pabaudos, ko gero išauga į didesnę sumą, nei žemais procentais paskola iš The Cleveland Trust Compa-

ny. Turėsite tik vieną mėnesinį mokėjimą, vietoj daugelio. Mokėjimai išdėstomi jums patogiausiu metu.

Verta pagalvoti? Aišku, kad taip. Tad kodėl neužsukti į artimiausią Cleveland Trust banką ir nesužinoti, kaip suvesti sąskaitas ir sumažinti iki minimumo kredito išlaidas.

Cleveland Trust skolina daugiau pinigų ir didesniais skaičiais žmonių, nei bet kuris kitas bankas Ohio. Klausk mus. Mes mėgstame sakyti "taip".

Kai reikia pinigų... klausk

Cleveland Trust

Didžiausias Ohio Bankas

Federalinės Depositų Draudimo Bendrovės Narys.

SIBIRO MIŠKUOSE

(10)

Ištrauka iš Sibiro tremtinės Barboros Armonienės knygos "Palik ašaras Maskvoje", kurią lietuvių kalboje išleido Vilties leidykla.

SVEIKI,

Sibiras, 1948 m. liepos 14 d.

Atsiradome čia prieš mėnesį. Toli tai nuo mūsų tėvų žemės — apie 8000 kilometrų. Dabar jau dar labiau sumažėjo viltis Tave pamatyti. Mūsų mažasis Jonukas dar gyvas, gyva ir aš. Dirbame miškuose, kelių statyboje. Kertame storus medžius arba juos rauname su šaknimis. Nemaža čia lietuvių. Kai kurie jų yra mūsų bendri draugai: Indriūnas, Aukštuolis, Dravinskas, tik keletą minint. Mes, kaip ir kiti vietos gyventojai, "gyvename labai gerai". Nežinome, kuriam laikui užteks jėgų išlikti gyviems. Jei turi dar noro kada pamatyti Jonuką, padėk jam, kiek gali. Maistas — mūsų didžiausias rūpestis. Jei negalėtum siųsti maisto, siųsk pinigų, vistiek gėlbės kiek nors. Vasarą galime pirkti pieno — kvortą už du dolerius.

Didžiuliai kalnai ir miškai supa mus. Sudie civilizacija — neilgai truks, kol virsime vilkais. Vasarą čia šilta, bet žiemą šaltis krenta iki 50° žemiau nulio.

Davė mums pusvalandį pasiruošti kelionei. Suprasi, kad negalėjau pasiimti daiktų, kurie taip būtų dabar reikalingi. Esame apie 300 kilometrų nuo Baikalo ežero.

Meldžiuos ir tikiu, kad gausi šį laišką. Prašau, tuoj atsakyk ir žiūrėk, ką gali daryti dėl maisto.

Barbora

P.S. — Prašiau Jonuką pridėti porą žodžių nuo savęs, bet jis tik prašo daugiau duonos, riekutę bebaisgių valgyti. Jonukas ir aš gauname du svarus duonos per dieną ir tai viskas. Prašau, dėl Dievo meilės, sužinok, ar gali mums siųsti maisto.

***

Pardavusi palatą inžinieriaus žmonai, kartu su ja susidraugavau. Padovanojau jai kai kuriuos savo siu-

vinėtus rankdarbius. Ji tuo buvo tiek sužavėta, jog palenkė savo vyrą, kad jis man duotų geresnį darbą. Mane paskyrė vaikų namų, mūsiškai vaikų darželio, valytoja su 210 rublių mėnesinės algos. Mano pareiga buvo kasdien išvalyti keturis tų namų kambarius, padėti prižiūrėti vaikus ir du kartus savaitėje išplauti grindis. Muilo, aišku, nebuvo, tad teko plauti ir šveisti žvyru.

Į tuos vaikų namus buvo priimami vaikai nuo dviejų iki septynerių metų amžiaus, jeigu jų motinos dirbdavo. Moterys turėjo už jų priežiūrą mokėti po septynioliasdešimt penkis rublius per mėnesį. Pirmaisiais metais ten buvo tik dvylika vaikų, visi iš rusų administracijos šeimų. Lietuviai tremtiniai neturėjo pinigų.

Maistas buvo labai blogas. Iš ryto vaikai gaudavo po stiklą arbatos, truputį pasaldytų cukrumi, ir riekutę juodos duonos. Pietums bulvių sriuba ir kartais truputis grūdų. Pavakariais vėl arbata ir sausos duonos riekutė.

Buvau labai laiminga, gavusi tą darbą, nes čia uždirbau daugiau kaip miške ir, be to, galėjau su savimi laikyti sūnų, nors pagal taisykles jis jau buvo vyresnis, negu priimami į vaikų namus. Retkarčiais virėja būdavo tokia maloni, kad duodavo ir man lėkštę sriubos. Mano padėtis kitoms moterims kėlė nemažą pavądo. Pagaliau pradėjome gauti laiškų iš Lietuvos, o kai kurie laimingesnieji net maisto siuntinius. Paštas iš Galumeto buvo pristatomas vieną kartą per savaitę, išskyrus pavasarį ir rudenį, kada keliai būdavo neišvažiuojami. Tada jį veždavo kartą per mėnesį sunkiaisiais traktoriais. Iš laiškų sužinojome, kad mergaitė, kuri kelionės metu bandė pabėgti, mirė kitą dieną. Mano draugai rašė apie iškilmes, kurias vietos komunistai ir jų pakalikai suruošė tuojau po mūsų išvežimo. Aišku, buvo pakankamai paukštienos ir kitų gerų valgių. Be abejo, jų gyvenimo lygis pakilo pasidalinus visa, ką mes buvome priversti palikti.

Čia, Novostroikoje, neturėjome elektros, nebuvo

nei žibalo nei žvakių. Turėjome daug bėdos, norėdami naktimis pasišviesti. Daugelis naudojo šakalius, degindami juos vienas po kito. Laimingesni, radę taukų iš namų atsiųstame siuntinyje, paimdavo bulvę, iškobdavo jos vidurį, pripildydavo taukų, iš medvilninių siūlų pasidarydavo dagtį.

Apylinkėje buvo apie 130 šeimų, įskaitant rusų administraciją, laisvus ūkininkus ir darbininkus. Kai kurie jų turėjo po karvę, o daugelis daržus. Mūsiškai stebėjosi, kodėl rusai neturėjo tokių, palyginti, mažus daržus, kai aplink buvo tiek derlingos žemės; nors ir trumpas augimo periodas, tačiau viskas augo gerai ir davė gražų derlių. Mūsų ūkininkai skaičiavo, jeigu jiems būtų leista čia laisvai gyventi keletą metų, ta vieta lengvai būtų paversta visai įmanoma gyventi. Dabar čia beveik nieko nebuvo. Pradžioje mūsų iškeičiamųjų prekių vertė buvo aukštoka, vėliau lietuviai prasimanė vis daugiau ir daugiau daiktų keitimui, netrukus gražūs naktiniai marškiniai tebuvo verti tik poros bulvių.

Vasaros metu miškas buvo pilnas miškininkių uogų, valgomų grybų ir riešutų, bet suaugusieji, tiek valandų verčiami dirbti, neturėjo laiko jų pasirinkti. Mums būtų buvę pelningiau rinkti maisto miške, negu dirbti, bet drausmė buvo griežta ir tai nebuvo leidžiama. Būtu nors vaikai galėję pauogauti, bet retas kuris tėvų drįso vaikus imti į mišką. Miškas buvo didelis ir klaidus. Pirmą kartą juos pasiėmus, du vaikai buvo pasiklydę, truko dvi dienos, kol juos surado pusgyvius. Aš niekada neleidau Jonukui eiti miškan.

Kita bėda — muilo stoka. Per dvejis metus nemačiau nė gabaliuko muilo, net ir rusai jo neturėjo. Turėjome tik vandens, smėlio ir pelenų, todėl skalbimui turėjome atkurti būdus, naudotus gal prieš tūkstantį metų.

(Bus daugiau)

SPORTO DIENOS

IŠ SPORTO DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMO

Per eilę metų FASKAS buvo linksniuojamas pokalbiuose ir spaudos puslapiuose. FASKAS, FASKO, FASKUI... Ir, štai, FASKO nebėra. Nuo dabar ŠALFAS (Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjunga) turės centro valdybą. Senasis pavadinimas buvo gana priglįęs. Vienok retkarčiais kai kam susidarydavo neaiškumų. Ypatingai, kai greta FASKO pradėjo įsipi-
lietinti ir santrumpa ŠALFAS. Pakelimas padarytas balsavimo keliu Clevelande įvykusiame sąjungos visuotiniame suvažiavime.

Suvažiavimas, paprastai ža-
kiamas metų pabaigoje. Šiuo kar-
tu kiek nusitęsė ir sušauktas
vasario 6-7 d. Tai atsitiko dėl
pavėluotai prarastų FASKO --
centro valdybos rinkimų. Vėluo-
tasi dėl kandidatų stokos. Kan-
didatų sąrašas buvo bandomas
sudaryti Chicagoje. Nepavyko.
Vėliau atsirado pasiryžusių To-
ronte. Balsuotojai turėjo dvi ga-
limybes: pasisakyti už išstati-
tų kandidatų arba vyriausio
organo sudarymą atlikti visuoti-
niame suvažiavime. Dauguma
sporto klubų savo balsus patikėjo
torontiečiams. Tokiu būdu JAV
ir Kanados lietuvių tolimesnei
sportinei veiklai vadovaus Tėvas
Paulius Baltakis, OF, V. Bireta,
St. Ginčauskas, J. Gustainis ir
S. Krašauskas. Naujoji centro
valdyba pareigomis dar nepasis-
kirstė.

Suvažiavime dalyvavo 29 atsto-
vai su 72 balsų galia. Pirminin-
kavo V. Kleiza ir A. Bireta,
Sekretoriavo St. Ginčauskas ir
S. Krašauskas. Įvairūs praneši-
mai (FASKO, apygardų vadovų,
komitetų) užėmė didesnę laiko
dalį. Didžiausio dėmesio susilau-
kė praėjusiais metais įvykdyta
krepšinio išvyka į Australiją. Or-
ganizacinio komiteto vardu pra-
nešimą padarė FASKO įgalioti-
nis ir komiteto pirmininkas Val-
das Adamkevičius. Paaiškėjo, jog
krepšinio išvyka puikiai paspa-
vyko. Ir tai ne vien tik sportinių
ir reprezentacinių, bet ir pini-
ginių atžvilgiu. Susidarys pini-
ginis perteklius bus pervestas
į specialų reprezentacinį fondą.
Galutinė išvykos apyskaita ne-
užilgo bus paskelbta spaudoje.

Suvažiavimas išreiškė padėką
krepšinininkams bei organizato-
riams. Taipogi ir visiems JAV,
Kanados ir Australijos lietu-
viams, prisidėjusiems prie iš-
vykos įgyvendinimo.

Suvažiavimą sveikino JAV
Liet. Bendruomenės centro val-
dybos atstovas V. Kleiza ir L. B.
Clevelando I-sios apylinkės var-
du Eldimtas. Atsilankė ir Pasau-
lio Liet. Bendruomenės vicepi-
rmininkas St. Barzdukas. Jis įtei-
kė JAV Liet. Bendruomenės pe-
reinamąją dovaną, skiriamą dau-
giausiai taškų surinkusiam klubui.
Dovana teko Toronto PPSK
Aušrai, Z. Žiupsnys, ligšiolinis
Vid. Vakarų sporto apygardos
vadovas, už nuopelnus lietuvių
sportui, buvo apdovanotas FAS-
KO skirta plakete. Ją įteikė FAS-
KO pirm. J. Nasvytis. Beje, J.
Nasvytis ilgesniam laikui iš-
vyksta į Londoną. Gi dr. A. Nas-
vytis vyksta į Sao Paulo, Bra-
ziliją, kur rengiamame Pietų
Amerikos lietuvių kongrese at-
stovaus Pasaulio Liet. Bendruo-
menė ir ŠALFAS.

V. Kleiza užtikrino suvaži-
avimo dalyvius, jog Bendruomenė
gyvai seka sportinę veiklą ir yra
pasiruošusi paremti sportininkų
užsimojimus. Be to, Bendruome-
nė siūlo Dainavos stovyklavie-
tėje suruošti sporto kadrų kur-
sus.

Visus maloniai nuteikė žinia,
kad septyniolikametė E. Saba-
liauskaitė yra pakviesta atsto-
vauti Kanadą pasaulio stalo te-
niso pirmenybėse Jugoslavijoje.
E. Sabaliauskaitė priklauso To-
ronto LSK Vyčiui. Jos kelionės
išlaidoms padengti, čia pat su-
rinkta 100 dol. aukų. Viso rei-
kalinga 500 dol. Dalį išlaidų pa-
dengs Kanados Stalo Teniso Są-
junga.

Šiame suvažiavime buvo iš-
rinkta sąjungos revizijos komi-
sija ir garbės teismas. Į reviz-
ijos komisiją įrinko: A. Biels-
kų, V. Jokubaitį ir K. Karalių.
Į garbės teismą: dr. R. Gašką,
V. Grybauską ir V. Kleizą.

Suvažiavime nemažai sugaišta
sąjungos statuto pataisoms. Ypa-
tingai, kiek tai liečia narių kva-
lifikacijas. Čia opiai iškilo lie-
tuviškumo klausimas. Padaryta
kai kurių pataisų ir apie tai bus
paimformuoti visi sporto klubai.

Buvo užsiminta ir apie būsimas
krepšinio išvykas. J. Šolūnas
pasiūlė sudaryti specialią komi-
siją, kurios būtų pareiga išank-
sto studijuoti išvykų galimybes.
Reikalus rimtas. Pavyzdžiui,
Australijos lietuviai jau dabar
neslepia savo įsitiklinimų 1967 m.
vėl pamatyti mūsų krepšinio
rinktinę. Kažin? Gal geriau ver-
tėtų ateinančią kartą pasukti Eu-
ropos link. Žinia, tuo tikriaus-
iai pasirūpins ir atitinkamą žo-
dį tars naujoji centro valdyba.
Jai linkime sėkmės.

P. Petrutis

AUKOS DIRVAI

M. Baliutavičius, Venezuela	5.00
Z. Pivoritnas, Cleveland	4.00
E. Juknevičius, Chicago	1.00
P. Dzekonskas, Detroit	5.00
A. Mikalkėnas, Detroit	4.00
J. Montvila, Bayside	4.00
B. Utenis, Dorchester	4.00
Dr. J. Sandargas, No.	
Royalton	4.00
A. Trečiokas, Orange	5.00
M. Dalinkevičius, Phila	4.00
V. Grauzinis, Chicago	4.00
A. Patalauskas, Detroit	2.00
L. Puskapalaitienė, Detroit	5.00
V. Končius, Chicago	2.00
Pr. Kasiuba, Cicero	4.00
E. Reklis, Detroit	2.00
K. Valužis, Elizabeth	1.00
J. Vėsa, Rochester	2.00

Nepamiršk atnau-
jinti prenumeratą!

REIKALINGAS VYRAS
BALDŲ
UŽBAIGIMUI
PILNAS DARBO LAIKAS
Privalo turėti patyrimą.
KREIPTIS
THE MAY CO.
WAREHOUSE
4100 Payne Ave.
CLEVELAND, Ohio

KUN. VILKUTAITĮ PALAIDOJUS

Kun. Vincas Vilkutaitis mirė
1965 m. vasario 7 d. sulaukęs
81 m. amžiaus. Pusę savo am-
žiaus išbuvo lietuvių šv. Jurgio
parapijos klebonu -- nuo 1919 me-
tų -- ilgiausia negu kiti klebonai.
Šv. Jurgio parapija pradėjo or-
ganizuotis apie 1895 metus, pir-
mutinė medinė nedidelė bažnyčia
buvo pastatyta E. 21-mos ir
Oregon gatvių kampe, tarp Supe-
rior ir St. Clair gatvių.

Prieš tai klebonu buvo kun. J.
Halaburda. Jis dar dabar gyvas,
virš 90 metų amžiaus, gyvena ku-
nigų - emeritų prieglaudoje Flo-
ridoje.

Kun. Halaburda buvo ateivis iš
Lietuvos. Kun. Vilkutaitis at-
vežtas dar kūdikis, vienu metų
amžiaus. Taigi, Vilkutaitis tė-
vai atvyko iš Suvalkijos apie 1885
metus. Tėvas buvo paprastas
darbininkas, kaip ir veik visi tu-
metiniai ateiviai. Jieturėjo ir dvi
dukteris, jau čia gimusias. Vin-
cas mokėsi sunkiose sąlygose.

Baigus seminariją, kunigų buvo
įšventintas 1909 metais. Pradžio-
je paskirtas vikaru lietuvių para-
pijoje, vėliau buvo kilnojamas po
įvairias parapijas per apie 10
metų, vis kitataučių bažnyčiose.

Nors iš tėvų išmoko lietuvių
kalbą ir ja naudojosi, bet ameri-
kietiška įtaka buvo paėmusi
viršų, nes iki paskyrimo klebo-
nu šv. Jurgio parapijoje jam lie-
tuvių kalbos veik ir nereikėjo.

Kun. Halaburda rinko pinigų
naujos bažnyčios statymui, kai
parapija vis didėjo. Kun. Hala-
burdą vyskupui išskėlus į kitą pa-
rapiją klebonas Vilkutaitis tęsė
toliau naujos bažnyčios statybą
dabartinėje vietoje, E. 67-toje
gatvėje, kur pradėjo kurti lietu-
vių centras.

Bažnyčia, kokią dabar turime,
buvo statyta tik laikinai, su mo-
kyklai kambariais. Tikra bažny-
čia buvo manyta statyti prie Su-
perior gatvės, o laikinos bažny-
čios patalpa buvo numatyta pa-
versti sale. Tačiau to plano įgy-
vendinti nepavyko, lietuviams
pradėjus skirstytis po Clevelandą
ir eiti į artimesnes bažnyčias.

Senoji karta pradėjo irgi retėti.
Kun. Vilkutaitis buvo kle-
bonu, kol pradėjo jį sentavė
slėgti. Vėliau klebonu buvo pa-
skirtas kun. Bartis, o po jo mir-
ties, sulaukėm naujo klebono kun.
Balio Ivanausko.

Iki tam tikro laipsnio kun. Vil-
kutaitis santykiavo su visuomene,
bet retais atsitikimais. Pavyko
gauti jo sutikimas leisti naudotis
parapijos patalpomis, kai įstei-
gėm tremtiniais rūbų rinkimo
punktą, dar prieš BALF įsteigi-
mą, ir jis sutiko įeiti į rūbų rin-
kimo komitetą.

Parapijos sale leido naudotis
sportuojančiam jaunimui, kuris
Jurgio Venslovo vadovaujamas
1938 metais dalyvavo Tautinėje
Olimpiadoje Kaune.

K.S. Karpius

DETROIT

V. ALANTO PASKAITA

Š.m. vasario mėn. 21 d. 4 val.
p.p. Tarptautiniame Institute
įvyks Detroito Kultūros Klubas
susirinkimas. Rašytojas Vytau-
tas Alantas skaitys paskaitą "Pas-
kutiniai aischiai likiminėje kryž-
kelėje". Po paskaitos Klubas eina-
mieji reikalai ir kavutė. Kvie-
čiami nariai ir visuomenė.
D.L.K. Klubas

Naujoji SLA 14 kuopos Clevelande valdyba. Sėdi iš kairės: Povilas
Šukys, Marė Miščikienė, pirm. Vytautas Braziulis, Margaret Jones.
Stovi: Aleksandras Johansonas, M. Trainauskaitė, Stasys Lazdinis,
V. Pilodžinskio nuotrauka

• SLA 14-ta kuopa vasa-
rio 2 d. susirinkime pami-
nėjo savo tradicinį Lietu-
vos Nepriklausomybės su-
kakties paminėjimą. Trum-
pai kalbėjo Jonas Daugėla.
Šiame susirinkime išrink-
ta komisija SLA seimo pa-
siruošimui, kuris numaty-
tas rengti 1966 metais Cle-
velande.

Seimo komisiją iš 14
kuopos sudaro: valdybos
nariai: Vyt. Braziulis, Ona
Jokubaitienė, Marė Mišči-
kienė, St. Lazdinis ir Povil-
as Šukys.

Specialiai išrinkti komi-
sijos nariai: A. M. Praške-
vičius, F. Baranauskas, K.
S. Karpis, Jonas Daugėla
ir Juzė Polterienė.

SLA 14-tos kuopos komi-
sija tarsis seimo rengimo
reikalais su kitomis šiose
mieste veikiančiomis SLA
kuopomis.

• D'Oyly Carte Opera
Company, paruošusi Gil-
berto ir Sullivano operų kū-
rinus, vasario 20 ir 21 die-
nomis lankysis Clevelande.
Music Hall salėje šeštadienį
(20 d., 8:30 val. vak.),
įvyks "The Mikados" spek-
taklis, o sekmadienį, vasa-
rio 21 d., 3:30 val. p. p.

"Pirates of Penzance".
Operą kviečia ir globoja
Cleveland Opera Assoc.

Bilietus iš anksto galima
užsisakyti ir įsigyti Bur-
rows ir Higbees krautuvė-
se, o be to ir Cleveland Ope-
ra Assoc. raštinėje, 2816
Euclid Ave.

• "Game of the Week"
transliacijos bus vykdomos
visų pagrindinių beisbolo
rungtinių šeštadieniais,
pradedant balandžio 17 d.

Stroh's Brewery Compa-
ny of Detroit prezidentas
John W. Stroh praneša, kad
Ohio, Indianos, Michigano
ir W. Virginijos valstijose
ABC televizijos stotys pa-
tieks įdomiausias abiejų ly-
gų beisbolo rungtynes, ne-
išskiriant ir tuos miestus,
kuriuose tos rungtynės
vyksta.

Tų programų pradžia 2
val. p. p. ir ABC parinks,
kurios tą savaitę įvykusios
rungtynės vertos translia-
vimo.

* AGOTA ŽEMANTAUSKIENĖ
po sunkios ligos mirė Clevelande
ir palaidota Kalvarijos kapuose
vasario 16 d. Liko vyras Jurgis
Žemantauskas, brolis Vokietijoje
ir sesuo.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMAI PASTŲ
KETVIRČIAIS... INVESTMENT
SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650
Juozas F. Gribauskas, sekretorius
Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;
Suburban Phone: 656-6330.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

BILIETAI JAU PARDUODAMI

FEBRUARY 18TH THRU 28TH

AL SIRAT GROTTO

CIRCUS

CLEVE.
PUBLIC
HALL
3
RINGS

pristatant

THE GREAT WALLENDAS

DABAR GAUNAMI PASIRINKIMUI BILIETAI

PUBLIC MUSIC HALL BILIETŲ KASOJE

E. 6th ir St. Clair — 11 val. iki 7 val. vak.

Mašinas galima pastatyti 15 min.

ir RICHMAN'S — 736 Euclid Ave.

VAKARAIŠ: 8 VAL.

ŠIOKIOMIS DIENOMIS: vasario 18, 22, 23, 24 ir 25

\$3.00, \$2.50, \$2.00, \$1.50.

PENKTADIENIAIS ir ŠEŠTADIENIAIS: vasario 19, 30, 26, 27

\$3.50, \$3.00, \$2.50, \$2.00, \$1.50.

DIENINIAI SPEKTAKLIAI: 2 VAL P. P.

ŠIOKIOMIS DIENOMIS: trečiad., vas. 24, penktad., vas. 26

ŠEŠTADIENIAIS, SEKMADIENIAIS: vasario 20, 21, 27, 28

WASHINGTONO GIMTADIENY: pirmadienį, vasario 22

\$3.50, \$3.00, \$2.50, \$2.00, \$1.50

(Sėkmadienio spektakliai — American Cancer Society nauda)

MAIL ORDERS ACCEPTED

Prijunkite sau adresuotą voką su pašto ženklų ir čekių arba perlaid.
Užsakymai skubiai išpildomi. Siųskite: Grotto Circus, Hall Box Office,
Cleveland, Ohio 44114.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

NAUJA LIETUVIŲ SALĖS BENDROVĖS VADOVYBĖ

Lietuvių Salės Bendrovės metiniame akcininkų susirinkime naujai išrinkti vadovybė vasario 9 d. turėjo savo pirmąjį posėdį, kuriame pasiskirstė pareigos sekanti:

Zenonas Ducmanas — Lietuvių Salės ir Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo prezidentas; Stasys Mačys — viceprezidentas; Ignas Gatautis — sekretorius; Jonas Virbalis — Lietuvių Klubo viceprezidentas, Bronius Bernotas — klubo sekretorius; J. Apanavičius — salės ir klubo finansų sekretorius; Stanley Halaburda — salės ir klubo išdininkas; Alekas Banys ir J. Malskis — valdybos nariai — direktoriai.

Lietuvių Salės Bendrovės ir Lietuvių Klubo Kontrolės Komisiją šiemetams sudaro: Vytautas Braziulis, Fr. Razgaitis ir Ernestas Samas.

• Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjungos metinis susirinkimas įvyks ketvirtadienio vakare, vasario 25 d. Lietuvių salėje, pradžia 7:30 val.

Draugijų paskirti ar išrinkti atstovai prašomi atvykti į šį susirinkimą; kviečiami ir veikėjai įstoti į Darželio Sąjungą pavieniais nariais. Draugijos moka \$2 metuose; pavieniai tik po \$1.

Bus valdybos rinkimai ir aptariami kiti reikalai. Nuo 1929 metų gyvuojanti, L.K. Darželio Sąjunga buvo iš-

laikoma vietos katalikiškų ir tautinių organizacijų ir jų veikėjų. Reikia tą tradiciją tęsti ir toliau. Lietuvių Darželis yra visų vietos lietuvių reikalas. Valdyba

• Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės mokyklos tėvų komitetas kviečia Clevelando lietuvius šį sekmadienį, vasario 21 dieną, tuoj po sumos, į šv. Jurgio parapijos salę pietums. Pietūs bus patiekiami nuo 11:30 val. iki 3 val. p. p.

ISPŪDINGA ŠVENTĖ CLEVELANDE

Įvairių valstybinės šventės minėjimų matė Clevelando lietuviai. Turėjo jų ilgai prisimintinų, su simfonijos orkestrais, buvo jų ir šabloniškesnių. 1965 m. vasario 14 d. įvykęs minėjimas Naujosios parapijos salėje praėjo šviesesnio viltigumo ženkle.

Prieš minėjimą, abiejų lietuviškųjų parapijų bažnyčiose buvo atlaikytos pamaldos Lietuvos laisvės intencija. Vėlavos, organizacijos spietėsi senajame lietuvių centre, prie šv. Jurgio parapijos. Pripildyta Jažnyčia giliame susikaupime meldėsi, išklause klebono B. Ivanausko šventei pritaikytą pamokslą, priėmė širdin išpuodingus parapijos choro, vad. P. Ambrazo, giesmių garsus ir šluostė ašaras Lietuvos himną giedant. Po pamaldų, parapijos salėje gražiai praves-ta mūsų skautų sueiga buvo lyg jungtimi ir viltingu žvilgsniu į drausmingai besireiškiantį mūsų jaunimą. Tuntininkas V. Jokubaitis vykusiai išnaudojo mūsų gen. konsulo dr. P. Daužvardžio atsilankymą ir jo pristatymą jauniems mūsų skautams. Gen. Konsulas ta proga nepagal-lėjo šiltų, patriotiškų žodžių.

4 val. p.p. Naujosios parapijos salėje besispačianti visuomenė, besitikinti programos pavėlavimo, jau rado salėje Clevelando miesto burmistrą R. Locherį su poniu ir visą eilę kitų tautybių organizacijų atstovų. Neužilgo pasirodė ir Cuyahogos apskrities valdžios atstovas R. Perk. Salėje pritrūko sėdimų vietų ir didelė dalis susirinkusių turėjo tenkintis stovimom vietom salės gale ir pasieniuose.

Iškilmingą minėjimą pradėjo ALT Clevelando skryliaus pirm. inž. A.K. Pautienis, pakvietęs išsiriškiuoti organizacijų vėlavas.

VAIZDAI IŠ Vasario 16 minėjimo Clevelande. Viršuje scenoje išsiriškiavę Čiurlionio ansamblis ir organizacijų vėlavos. Prie mikrofono kalba jaunosios kartos veikėjas ALT Clevelando skryliaus pirmininkas inž. A. K. Pautienis. Apačioje: minėjime dalyvavusi publika ir svečiai. Pirmoje eilėje iš kairės sėdi: J. Daugėla, Clevelando miesto burmistras R. S. Locher su poniu, gen. konsulas dr. P. Daužvardis, kun. P. Dze-goraitis, J. Hokr, čekų atst., ir radijo programos vedėjas J. Stempužis.

V. Plodžinsko nuotrauka

lančiaus liet. m-las šokėjai, pašokę subatėlę ir Aštuonytę. Gi Miktiene ir Malūnų pašoko šv. Kazimiero liet. mokyklos šokių grupė. Abi jaunimo grupės susilaukė šilto ir jausmingo publikos pritarimo. Šokių turinį ir prasmę sklandžiai pristatė Balašaitytė ir Jokūbaitytė.

Tenka paminėti, kad abi grupės prieš tai gražiai reprezentavo lietuvius -- vieni televizijos programoje, antri Tautų Festivalyje. Jaunimas abiejuose kolektyvuose atleka gražų ir vertingą reprezentacinį darbą, jų pastangos ir auklėjamas momentas turi nepaprastą reikšmę, ty kolektyvų nariai tai puikiai yra supratę ir įsisąmoninę, todėl ir vėta priminti, kad tai nėra tarp savęs konkuruoją vienetai, o viens kitą papildą ir gražiai sugyveną jaunimo žiedai, kuriais galime didžiūotis.

Čiurlionio Ansamblis, mūsų liaudies dainos reprezentantas ir pažiba, įprastu pasitikėjimu ir

muzikalia darna atliko skirtingą ir šventei pritaikytą programą, šį kartą diriguojant chormeisteriui Rytui Babickui. Pranešėja buvo Ingrida Stasaitė.

Pabaigai žodį tarė ALT vicepirm. Jonas Daugėla, pabrėžęs jaunosios kartos įnašą į atliktą darbą, pradedant vyr. gražiai ir įspūdingai praėjusios šventės organizatorium inž. A. Pautieniu, šokėjų grupių vadovais: I. Stasaitė, A. Gelažyte, J. Kavalitinaite, M. Leknicku ir chormeisteriu R. Babicku.

Šventė, atrodo praėjo lietuvių didesnio vieningumo ženkle. Tai atsiliopė į aukas, į nuotaikas ir įspūdžius. Tai optimistinė dvasia, kurios neturėtų sudrumsti nei asmeniškios ambicijos, nei be-reikalingos smulkmenos. Šioje šventėje išryškėjo daug gražių vilčių teikią momentai vyraus darbščioje ir patriotiškoje Clevelando lietuvių visuomenėje.

• Po Jūsų mirties kiek pajamų jūsų šeima turės? Dėl informacijų skambinkit: V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

REIKALINGA PRITYRUSI MAŠININKE

klijentų priėmėja draudimo įstaigoje. Pageidaujamam kalbanti lietuviškai ir angliškai. 5 dienos savaitėje.

General Underwriters Insurance

6606 Superior Ave. Tel. UT 1-2345

(Kreiptis į Juozą Mull-Muliolį)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeimų namų. Bonna, Hecker, Addison, Cornelia ir kt. Arti gero susisiekimo, bažnyčios, mokyklos. Nebrangūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

E. 160 — St. Clair

2 šeimų 4-4, 3 garažai. Nuoma 130 dol. mėn. \$9,500

Investavimui

4 butai. Nuoma 240 dol. mėn. Mažas įmokėjimas. \$10,900.

Euclid, Ohio

3 metų "split-level", 3 miegamieji, salonas, valgomasis, virtuvė, kilimai, padalintas rūsys. Arti mokyklų ir susisiekimų.

Norintieji parduoti namus skambinkit UL 1-6666. Turime baltų ir juodų pirkėjų.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas
13229 Superior Ave.
UL 1-6666

Į Vasario 16 minėjimą Clevelande atsilankęs Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis (dešinėje), po koncerto dėkoja jaunam dirigentui, Čiurlionio ansamblio chormeisteriui Rytui Babickui, už gražių dainų išpildymą, kurios publikoje iššaukė audringus aploūdimus, V. Plodžinsko nuotrauka

ALICE STEPHENS MOTERŲ CHORO

KONCERTAS

įvyksta šį šeštadienį, vasario 20 d., 7 val. vak.

Naujosios parapijos salėje.

Rengia Šv. Kazimiero Lituanistinė Mokykla.

Bilietai gaunami "PATRIOS" krautuvėje, telefonas 531-6720, pas J. Kazėną telef. IV 6-3406 ir prie įėjimo.

Kainos nuo \$1.00 iki \$2.50.

Trumpų (tarpų metu ALT Clevelando sk. pirm. inž. A.K. Pautienis perskaitė gubernatorių proklamaciją, gautus sveiklinimus. Po trumpos pertraukos buvo koncertinė dalis, kurią atliko Čiurlionio Ansamblis ir abiejų lietuvių mokyklų tautinių šokių grupės. Pirmieji pasirodė Vysk. Va-

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
.....
INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Mirė prof. Jonas Šimoliūnas

Vasario 11 d. Racine, Wisc., po ilgesnės ligos mirė žinomas visuomenininkas inž. prof. Jonas Šimoliūnas.

Studijų metu jau gyvai reiškęsi lietuvių veikloje. Buvo vienas iš studentų draugijos Vilties steigėjų 1902 m. Nepr. Lietuvoje buvo profesorium Vyt. Didžiojo universitete.

Sov. S-gai okupavus Lietuvą, velionis pasitraukė į Vokietiją, kur aktyviai reiškęsi tremtinių organizacijose, dėstė praktiskus mokslus įvairių stovyklų kursuose ir t.t.

Buvo išrinktas Pas. liet. inž. ir arch. s-gos garbės nariu, bet, buvo ir profesorių d-jos bei Šaulių s-gos garbės nariu.

• Dail. K. Žeromskio darbų paroda bus kovo 6-14 d., Chicagoje, Čiurlionio Galerijoje. Tose pat patalpose balandžio 3-11 d. rengiama dail. Dargio ir skulptoriaus

Mončiaus paroda. Gegužės pradžioje numatoma Kasiulio darbų paroda. Parodų rengėjai — Liet. Jūrų Skautijos Korporacija Gintaras.

• New Yorko Neringos ir Tauro tunto rengiama Kazuko mugė įvyks sekmdienį, vasario 28 d. Pradžia 1 val. p. p. Apreiškimo parapijos salėje, N. 5th ir Havemyer Sts., Brooklyne. Šventė pradeda 11 val. ryto pamaldomis Apreiškimo bažnyčioje, 12 val. iškilminga sueiga. Veiks turtingas užkandžiais bufetas. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

• LF įmokėjo šie Worcesterio apyl. lietuviai: Jonas ir Anastazija Matoniai 200 dol., šv. Kazimiero parapijos kun. J. J. B. 100 dol., Vladas ir Marija Židžiūnai 100 dol., Marija ir Kazys Čėsna 100 dol.

CHICAGIŠKĖS NUOTRUPOS

Šaunus Chicago ALTos pirm. inž. Jono Jurkūno (taut.) praveistas Vasario 16 d. minėjimas apie kurį plačiau žodžiais ir vaizdais papasakos V.A. Račkauskas, davė 8,024 dolerių pajamų (6,857 dol. aukų ir 1,161,50 užėjimą). T.y. beveik 1,300 dol. daugiau negu praeitų metų minėjimas.

Ta proga tenka pastebėti, kad ne rinkiminiais metais sunku gauti įžymių kalbėtojų iš amerikiečių pusės. Šiam minėjimui buvo prašytas naujas respublikonų senatorius iš Kalifornijos Geroge Murphy, buvęs kino artistas, nugalėjęs per rinkimus J.F. Kennedy spaudos sekretorių Pierre Salinger. Jis tačiau atsisakė dėl kitų pareigų. Buvo kreiptasi į garsų demokratų senatorių T. Dodd (Conn.). Tačiau žinomas savo antikomunistiniu nusistatymu senatorius irgi pranešė negalįs atvykti. Tarp kitko dėlto, kad norįs tinkamai praveisti Vasario 16 d. minėjimą JAV senate. (Tas minėjimas buvo nukeltas į vasario 18 d.).

Tokiu būdu žymiausia ir įtakingiausia amerikiečių asmenybė dalyvavusi šiame minėjime buvo Chicago meras Richard Daly, kuris į minėjimą atvyko gerokai pavėlavęs, (prasidėjus koncertinei daliai). Jo belaukdamas prie durų Chicago ALTos vicepirmininkas kun. Adolfas Stasys gerokai pašalo, nors oras, aplamai imant, buvo gražus...

Kalbant apie aukštuosius svečius... Chicagoje viešint lietuvių draugai, aukštam Vatikano dignitorui arkivyskupui Antonio Samore, jam buvo įteiktas 2,000 dolerių čekis, sudėtas lietuvių organizacijų ir paskirų asmenų...

Lietuvos generalinio konsulo dr. P. Daužvardžio rengiamam Lietuvos nepriklausomybės šventės proga priėmimo pasižadėjo dalyvauti 70 Chicagoje akredituoto konsulinio korpuso narių ir per 120 lietuvių...

Dail. A. Valeška gavo užsakymą savo vitražais papuošti naują Chicago O'Hare aerodromo tarptautinį restoraną. Viso jų bus 24. Jie vaizduos gausiausiai turistų lankomus centrus, O'Hare aerodromas yra judriausias pasaulyje.

Labai sunkiai serga Balys Masiulis, buvęs Valstybės Tarybos pirmininkas ir teisingumo ministeris, Tautininkų Sąjungos garbės teismo pirmininkas. (vm)

MIRĖ ANTANAS JANUKAITIS

Velionis Antanas Janukaitis

Vilties Draugijos nariui, Dirvos rėmėjui ir ALT S-gos veikėjui

ANTANUI JANUKAIČIUI

mirus, poniai HALINAI JANUKAI-TIENEI, visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirvos Redakcija

Vasario 5 d. Vilniuje mirė

JULIJA LOZORAITYTĖ-VAICEKAUSKIENĖ.

Jos brolių Diplomatinijos šefą min. STASI LOZORAITĮ, šeimą ir artimuosius liūdesio valandoje užjaučia

Dirvos redakcija

Mielam bičiuliui

ANTANUI JANUKAIČIUI

mirus, žmonai HALINAI ir posūniui MYKOLUI su šeima reiškiamo gilią užuojautą

Bronė Paplėnienė
ir dukros

KULTŪRINIS VAKARAS

L. B. Bostono Kultūros Klubas susirinkimas įvyks vasario 27 d., šeštadienį, 7 val. 30 min. vakare, Tarptautinio Instituto patalpose, 287 Commonwealth Av., Bostone. Susirinkime skaitys paskaitą dr. L. Andriekus O.F.M. tema: "Mūsų kultūrinės problemos".

Tėv. Leonardas Andriekus yra pranciškonų šv. Kazimiero provincijos provinciolas ir lietuvių šv. Antano berniukų gimnazijos rektorius, Kennebunport, Me. Iki šiol yra išleistas L. Andriekaus trys poezijos knygos: "Atviros Marjos", "Saulė Kryžiuose" ir "Nagtigonė". Iš tėv. L. Andriekaus kūrybos paskaitys aktorius Algimantas Žemaitaitis.

Bostono ir apylinkės lietuviai kviečiami gausiai susirinkime dalyvauti.

• Beverly Shores Lietuvių Klubas rengia Nepriklausomybės paskelbimo minėjimą vasario 21 dieną,

4 val. vakare, Jonyno salėje. Programą išpildys Donelaičio lituanistinės mokyklos mokiniai ir bus rodomas Lietuvoje susuktas filmas.

• L.S.T. Korp! Neo-Lithuania ir Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje š. m. vasario mėn. 20 d. ruošia tradicinį Užgavėnių blynų balių B. Pakšto svetainėje, 2801 W. 38th St. Svečiai bus vaišinami šaltais užkandžiais ir užgavėnių blynais. Šokiams gros B. Pakšto orkestras. Pradžia 7 val. 30 min. vakaro.

Korp! Neo-Lithuania juniorai žada pasirodyti su būdinga staigmena.

Vietas prašome iš anksto rezervuoti pas Aleksą Siliūną — 6839 S. Rockwell Ave., tel. PR 8-0149 nuo 6 iki 8 val. vakarais.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania ir L. T. Akademinio Sambūrio valdybos kviečia visus savo narius su jų draugais ir bičiuliais atsilankyti į šį Užgavėnių blynų balių.

A. A.

ALEKSANDRAI PAULAUSKIENEI

mirus, jos vyrui LEONIDUI, sūnui ALGIRDUI, dukrai TAISAI ir žentui STIKLIORIAMS, gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

D. ir A. Gudaičiai,
T. ir M. Traunai,
A. ir V. Gruzdžiai,
E. ir P. Mitalai.

JULIJAI LOZORAITYTEI-VAICEKAUSKIENEI

vasario 5 d. mirus Vilniuje, jos broliui, Diplomatinijos šefui min. STASIUI LOZORAIČIUI, šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Stasė ir Jonas Lozoraičiai

Kai Chicago lietuviškoji visuomenė gyvai ruošėsi paminėti tautos prisikėlimo šventę, vasario 16-ją -- sugaudė bažnyčios varpai ir pasklido žinia, kad vasario 10 d. su šiuo pasauliu atsisakė A. Janukaitis, sulaukęs 56 metų amžiaus. Kažkaip nesinorėjo tikėti. Jis buvo pačiame žydėjime, pilnos energijos, judrus. Bet mirtis atliko savo. Išimtusio vėžio nepavyko nugalėti.

Vasario 13 d. iš Mažeikos-Evans koplyčios buvo nulydėtas į šv. P. Marijos Gimimo bažnyčią ir po gedulingų pamaldų automobilių vilkstinės palydėtas į amžino poilsio vietą šv. Kazimiero kapines.

Koplyčioje atsisveikinimo žodį tarė A. L. Tautinės Sąjungos Chicago Skyriaus pirmininkas dr. A. Kalvaitis. Savo gražiaiame žodyje priminė A. Janukaičio veiklą Tautinėje S-goje, jo būdo bruožus, sumanumą bei veiklumą pasiimant darbe. Velionis Antanas porą metų vadovavo Chicago skyriui. Mokėjo sugyventi ne tik su vienminčiais bet ir kitų organizacijų žmonėmis. Į Vasario 16-sios minėjimą iš New Yorko atvykęs Tautinės S-gos vyr. valdybos pirmininkas Vyt. Abraitis taip pat dalyvavo laidotuviuose ir koplyčioje tarė atsisveikinimo žodį. Reiškė gilią užuojautą žmonai Halinai.

A. Janukaitis būdamas Chicago Skyriaus pirmininku 1961 m. padėjo paruošti Sąjungos atstovų suvažiavimą ir jį atidarė. Kilimo ukmergiškis. Gyvendamas

laisvoje Lietuvoje tarnavo Vidaus Reikalų M-joje. Buvo darbus ir sąžiningas valstybės tarnautojas, todėl ir jo vadovybė jį vertino.

1944 m. bolševikams artėjant prie Lietuvos drauge su kitais tautiečiais pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. atvyko į Ameriką ir apsigyveno Chicagoje. Čia įsijungė į Tautinės S-gos veiklą ir per eilę metų aktyviai veikė. Taip pat buvo lietuvių bendruomenės nariu. Dalyvaudamas vienokiu ar kitokiu būdu tautinėje veikloje apie ją retkarčiais parašydavo į spaudą.

Šių eilučių autoriui teko padirbėti su a.a. Antanu. Jis buvo širdies žmogus. Be galo kruopštus ir tvarkingas. Kiekvieną klausimą mėgdavo gerai apsvarstyti ir suprasti. Chicago skyriaus nariai jo veiklą gerai matydavo ir visuomet renkant naujam terminei valdybą pagelaudavo jo taltikos.

Daug kartų teko su velioniu Antanu turėti įvairių pokalbių įvairiomis temomis, bet nė viena kartą neprisiminėme apie mirtį. O toji pasaltinė, jau tykojo ir skaičiavo Antano žingsnius.

Velionis Antanas mylėjo Lietuvą ir jos išlaisvinimui nuo širdies dirbo. Nebuvo praradęs tėvynės laisvės atgavimo vilties. Likimas lėmė, kad Antanas su maldai ir kryžiumi tapo palaidotas svetingoje Amerikos žemėlėje.

J. Jurevičius

EKSKURSIJA Į EUROPA

STASYS GEČAS, LB Centro Valdybos pavedimu, šių metų vasarą organizuoja Lietuvių Bendruomenės ekskursiją į Europą. Bus skrendama liuksusiniu DC-8 Fan jetu su 175 keleiviais iš New Yorko į Frankfurtą, V. Vokietiją. Iš Frankfurto ekskursantai toliau vyks kiekvienas pagal savo susidarytą planą. Tie, kurie norėtų lankyti tam tikro maršruto tvarka kitas valstybes, apie tai praneša ekskursijos organizatoriui Stasiui Gečiui. O jis jų pageidavimus perduos Wide World Travel Agency atitinkamai patvarkyti jų tolimesnę kelionę. Ekskursija truks 3 savaites.

Iš New Yorko lėktuvas išskris š. m. liepos 17 d. vakare į Frankfurtą ir šių metų rugpjūčio 7 d. tas pat jetas iš Frankfurto grįš į New Yorką. Kelionė vienam asmeniui, ten ir atgal, kainuos tik 267 dol. Tai pigiausia kelionė bet kada yra buvusi.

Ekskursantai iš Chicago ir apylinkinių miestų bus nugabenti į New Yorką atskiru lėktuvu — jetu už atitinkamą primokėjimą, už apie 50 ar 60 dol. asmeniui. Viskai, užima atskirą vietą lėktuve, moka pilną kainą.

Ekskursantai turi būti Lietuvių Bendruomenės nariai ir sumokėję už šiuos metus solidarumo mokestį.

Ekskursijai registruojamasi pas ekskursijos organizatorių — vadovą Stasį Gečą, 7252 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629, telef. PR 8-8034. Užsiregistravę ekskursantai gaus tolimesnes informacijas kaip pasiruošti kelionei.

Ši ekskursija organizuojama per Wide World Travel Agency vadovą Vladą Rasčiauską, 9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643, telef. BE 3-1104.